

coanegra

PRENSA
CORTINA

número 272 - gener 2009 - preu: 2,00€

Festes de Nadal i Sant Antoni · **Llet d'ametlla, una tradició santamariera** //////////////////////////////////
Presentació de la Delegació de l'Obra Cultural Balear //////////////////////////////////
Efectes de la pluga al camí de Coanegra //////////////////////////////////

**Viatges
COANEGRA**

*Més de 25 anys
d'experiència
al seu servei.*

Plaça Nova, 5 · 07320 Santa Maria del Camí
Tel. +34 971 620 263 · Fax +34 971 140 215
E-mail: santamaria@viatgescoanegra.com
www.viatgescoanegra.com

re
santamaria.com

RUSTIC ART

CONSTRUCCIONS I REFORMES

*Construïm
Ca Tava.....*

**CONSTRUCCIONS
REHABILITACIONS
PROMOCIONS**

TELF/FAX: 971620889
650 40 93 30 /650 40 93 40.

C/ BATLE JOSEP CANYELLES
CANT. SANTA CATALINA TOMAS.
SANTA MARIA DEL CAMI.

expert

verdera.

BERNAT DE SANTA EUGÈNIA, 62
SANTA MARIA DEL CAMÍ
TEL. 971 62 11 12

Rep Lluís
PERRUQUERIA

***HOMES - DONES**

***ESTÈTICA**

***MASSATGES**

HORES CONCERTADES

Plaça Nova, 11
07320 - Santa Maria del Camí
Tel. 971 140 900

**CONSTRUCCIONS
CAPELLA MARI**
C.B.

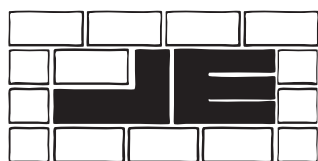
Reformes en general · Feines d'obra

C/Juan Mesquida, 26. Santa Maria
Tel. 627 44 0065 · 667 54 54 20

PAPERERIA LLIBRERIA I REGALS

G A L O P

**Plaça Nova s/n. - Tel. 971 62 11 98
Santa Maria del Camí (Mallorca)**

**MAGATZEM
DE MATERIAL
DE CONSTRUCCIÓ**

Joaquín Esteso S.L.

*C/. de l'Església, 11
Tel: 971 62 01 81 Santa Maria del Camí*

*Papereria
Tabac
Servei de fax*

*Horari:
Dilluns a divendres
de 9 a 14 h.
i de 15,30' h. a 20 h.
Dissabtes i
diumenges de 9 a 14 h.*

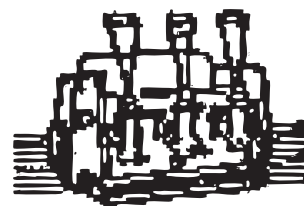

"la Caixa"

HORTUS

v i v e r

Camí de Coanegra s/n - tel.: 971 62 02 79

B A R

CA'N BEIA

**CARRER OLESA , 4 Tel. 971 620070
SANTA MARIA DEL CAMÍ**

Santa Maria

OPTICA

Plaça Hostals, 23 A Tel. 971 140 046
07320 Santa Maria del Camí - Mallorca (Illes Balears)

editorial

EL CAMÍ DE COANEGRA

Fa unes setmanes que a la barrera metàl·lica del camí de Coanegra –antic de Santa Maria del Camí a Orient- va desaparèixer el cadenat que permetia obrir-la i tancar-la per ser substituït per un gruixut pany, un tancament d'una barrera que suposa un fet real molt dur, molt agressiu a la sensibilitat de la major part dels santamariers. Encara ho és més la duresa simbòlica d'aquests tancament.

Fa molts d'anys que no hi havia ni cadenes, ni panys, ni barreres, ni tampoc les agressives i il·legals xarxes de filferro entre el camí i el torrent. Per als santamariers la vall de Coanegra és tot un símbol del poble, tot un lloc ple de llegendes i d'encanteris, ple de records, ple d'emocions i d'afectes.

Aquest tancament real i simbòlic es fa a un camí catalogat com a públic pel Catàleg de camins del terme municipal de Santa Maria del Camí elaborat per FODESMA l'any 1999 del Consell de Mallorca per encomana de l'Ajuntament de Santa Maria del Camí de fa ja uns quants anys, un catàleg que cal que sigui inclòs a l'Inventari de béns de l'Ajuntament de Santa Maria del Camí, una passa legal i administrativa que la Casa de la Vila encara no ha fet. En aquest catàleg es manifesta que el camí de Santa Maria del Camí a Orient és un camí públic, en concret de ferradura a partir des racó des Freu de Son Pou, és a dir, que ha de permetre el pas d'una calvalcadura amb beasses –una amplada aproximada d'un metre i mig-, i de carro entre Santa Maria i Son Pou. Actualment la zona de lliure accés sols és d'uns tres pams amples, amb dificultat hi passa una bicicleta. D'aquesta manera sembla que la zona lliure sense barreres hauria de ser la d'un camí de ferradura i no sols de tres pams.

També demanam que s'aprovi l'inventari de bens municipals de Santa Maria del Camí, i que reculli la titularitat de tots els camins proposats com a públics pel Catàleg del Consell de Mallorca, que s'incloguin tots i en especial el de Coanegra, que per qualche cosa està asfaltat fins tan entrada la vall.

(l'asfalt fins a Son Oliver el va fer l'Ajuntament el 1966)

Un altre aspecte a destacar i a denunciar públicament és el de la col·locació dels filferros entre el camí i el cau del torrent, una acció il·lícita feta ja fa anys, atès que la titularitat de tots els torrents és de l'administració pública, i en concret ho vetlla el Servei de Recursos Hídrics de la Conselleria de Medi Ambient. Com també ho és el de posar sense cap casta de permís ni autorització barreres ben al mig del cau del torrent, quan és de titularitat pública. Són uns filferros que fa anys que s'haurien d'haver llevat.

També s'ha de destacar la gran perícia dels grans propietaris per aprimar al màxim el camí, posant pedres i barres de ferro senzillament per dificultar l'accés i les maniobres dels cotxes que s'hi acosten, una clara mostra del liberalisme exagerat de la propietat absolutament i totalment privada. Són uns obstacles que s'haurien de poder llevar ja. No demanam de cap de les maneres que els cotxes circulin pel camí de Coanegra després de l'asfaltat, ja ens sembla bé que es protegeixi i s'impedeixi el pas a l'entrada de la vall, però una altra cosa és dificultar-ne l'accés d'una manera tan exagerada i certament molt egoista i gens solidària amb els demés.

Lavall de Coanegra és un patrimoni natural preservat –gràcies als propietaris que molts mals de caps tenen-, però que ha de tenir certament un accés dels santamariers i visitants. No oblidem que està inclòs dins una zona protegida o Àrea Natural d'Especial Interès (ANEI). També forma part de la Reserva natural de la Serra de Tramuntana (PORN). Caldria d'una vegada donar una protecció jurídica a tota la Serra de Tramuntana com a parc natural, aconseguint la protecció de la Serra i les seves valls, compensant els propietaris amb ajuts i garantint l'accés dels mallorquins per tota la Serra, amb respecte a la natura, amb consideració, amb afecte i amb passió.

El pany a la barrera de Coanegra és un símbol negatiu per als afectes, les emocions, els records de molts santamariers. Caldria llevar-lo. Caldria que fos declarat ja formalment i administrativament com a públic. Caldria recuperar l'amplada del camí de ferradura. Caldria enretirar uns filferros entre un camí públic i un torrent públic que uns poderosos particulars col·locaren de manera il·lícita i al·legal. Volem el camí de Coanegra per als santamariers i les santamariers, amb amor i respecte.

coanegra

Publicació mensual de Santa Maria del Camí.

Número 272 Gener 2009.

Dipòsit Legal: PM - 381 - 1981

Edita: coanegra

Fotografia Coberta: Jaume Martí.

Equip de Redacció: Bernat Calafat i Vich, Maria Neus Comas i Frau, Maria Antònia Ferrer i Vidal,

Jaume Ordines i Benestar, Rafel Pisà i Ordines, Mateu Ramis i Canyelles.

Col·laboradors: Joan Andreu, Miquel Cabot, Joan de son Credo, Josep Maria Estarellas, Rafel Estarellas, Bernat Gelabert, Francesc Jaume, Rafel Joan, Jaume Martí, Colla Moixots, Mateu Morro, Cristina Perdigón, Guillem Ramis, Miquel Ramis.

Correcció Lingüística: Petra Genestra i Serra

Redacció, Administració i Publicitat: Cases noves, 12 | 07320 | Santa Maria del Camí.

Adreça Electrònica: coanegra@coanegra.cat. Els articles publicats en aquesta revista, sols expressen l'opinió dels seus autors. Imprès amb paper reciclat.

informació

MÉS ROBATORIS

foto: JA

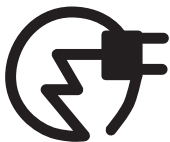
Les darreres setmanes tornen a ser notícia els robatoris al poble. Si a l'anterior número de la revista ens fèiem ressò del robatori de doblers al supermercat de la Plaça Nova, sembla que les darreres setmanes l'objectiu dels robatoris han estat els cotxes.

La nit del 28 de desembre -dia dels innocents- varen entrar a diferents finques de fora vila -devers el Rafal des Polls, les Set Xemenies, el camí de Can Franco i el camí de Coanegra-, on robaren un cotxe i una furgoneta de dins ca seva i sostragueren diversos objectes d'un altre (ulleres de sol, claus...). Fins passat els Reis no varen ser trobats.

La mateix nit els bombers varen haver de rescatar un home que havia caigut dins un pou d'un solar del carrer del Marquès de Font Santa. L'home havia saltat la portassa -no sabem amb quines intencions-; la qüestió és que va caure dins el pou, i com que no podia sortir-ne tot sol -sembla que va sofrir diverses fractures-, va haver de demanar ajuda perquè l'auxiliessin.

Per altra banda, els cotxes aparcats al redol l'estació i la vila també han estat objecte de malifetes, on alguns veïnats han trobat els vidres i els retrovisors dels seus cotxes espenyats.

INSTAL·LACIONS ELÈCTRIQUES
XARXES DE BAIXA TENSIO
INSTAL·LACIÓ DE BOMBES SUBMERGIBLES
AUTOMATISMES PER PORTES I BARRERES

FORELECTRIC

JOAN FORTEZA
Mòbil 629 609 439
MIQUEL FORTEZA
Mòbil: 629 675 450

Ainguda Jaume III, 8
telèfon/fax: 971 620 939
07320 SANTA MARIA DEL CAMÍ
E-mail: forelectric.sl@telefonica.net

*Construccions
Sebastià Bibiloni Sans*

*Reformes - Rustiques - Enrajolats
Empedregats - Estanteries d'obra*

*El Fra. Albert Borquiny n. 4
Sta. Maria del Camí - tel.: 971 62 13 95*

DESTROCES AL CAMÍ DE COANEGRA.

Josep Maria Estarellas Torrens

FOTO: JME

FOTO: JME

FOTO: RAFEL PISÀ

Les fortes pluges produïdes durant el mes de desembre provocaren una torrentada que s'emportà un bon tros del camí de Coanegra impossibilitant totalment el pas de vehicles, fins i tot tot-terrenys. Els excursionistes es veien obligats a llevar-se les botes i arromangar-se fins als genolls per poder passar. Molts ciclistes de muntanya també acabaren mullant-se les sabates quan no aconseguien creuar sense posar el peu a terra. Esperem que es produeixi una ràpida reparació del camí per tal de poder gaudir de nou d'aquest meravellós passeig santamarier.

Potser una de les activitats que amb tota seguretat tot santamarier ha fet algun cop a la vida és anar a la vall de Coanegra a passejar per la vora del torrent quan hi passa aigua. El fet que el camí durant diversos quilòmetres va totalment paral·lel al torrent i la seva nul·la dificultat el fan especialment agradable. Però d'uns anys ençà la passejada ha perdut bona part del seu atractiu donada la impossibilitat d'apropar-se a l'aigua per la tanca d'una coneguda finca que encaixona totalment el camí. Potser seria necessari trobar una solució respectuosa amb la propietat privada però que també permetés, almanco cada certa distància, accedir al torrent a llocs assenyalats o passar la tanca a l'altra vorera del camí.

FESTES DE NADAL

N.C.

Un any més ja han passat les festes de Nadal i com tots els anys nosaltres feim un repàs des actes més assenyalats que s'han duit a terme.

Els actes amb motiu de les festes s'encetaren amb un concert a les Cases dels Mestres el dimecres dia 17 de desembre dels alumnes de Dalcroze de l'Escola Municipal de Música "Andreu Torrens". El dissabte dia 20, com cada any, es va dur a terme el taller de decoració de l'arbre de Nadal a la Casa de la Vila per després, a l'horabaixa, decorar l'arbre i encendre els llums de Nadal del poble. I aprofitant l'avinentsa de la festa es va presentar també a la Plaça de la Vila la delegació de l'Obra Cultural Balear a Santa Maria.

Un dels actes més destacats de les festes són les Matines de la nit de Nadal a la parròquia del poble amb el cant de la Sibil·la i la representació dels pastorets a càrrec del Grup d'Esplai Migjorn. Posteriorment a Can Sanxo, com cada any, es va oferir als assistents la típica xocolata amb ensaïmada. Entre tallers de "coquitos", decoració de joguines, concert d'orgue a la parròquia i excursions a Palma per visitar els betlems i mercats nadalencs, arribarem a la nit de cap d'any, un vespre que els santamariers aprofitam per fer poble i reunir-nos a la plaça de la Vila per entrar tots junts en el nou any. Però enguany hi va haver una tradició que no es va continuar, i no em referesc al típic raïm sinó a la campana que cada any donava les dotze campanades, un fet que tots els santamariers trobam a faltar i que una de les nostres colles, els Moixots, expressà en una glossa que repartí el dia 16 de gener pel fogueró de l'Ajuntament.

La festa de cap d'any va continuar a la plaça amb l'orquestra Oasis i al bar Can Beia, que ja ve essent habitual que per les festes de Nadal obri le seves portes el vespre i celebri una festa amb motiu de la nit de Nadal i la nit de cap d'any.

Però tal vegada el dia més esperat pels nins i les nines del poble és l'arribada dels Reis d'Orient el dia 5 de gener. Enguany vengueren ben carregats però amb menys carrosses, tal vegada per la crisi; això sí, per als més petits el més important és que Ses Majestats repartiren entusiasme i il·lusió.

LA SIBIL·LA I L'ÀNGEL

M. Cabot

L'any passat en poguérem fer un tast, però enguany ho hem pogut acabar d'assaborir tot sencer. Gràcies família Mulet Sagrera.

Les matines comencen amb l'Àngel que enguany, com l'any passat, no va ser un àngel sinó que va ser un angelet, i si no mireu-la a la cara, a veure si no és la d'un angelet caigut del cel, que només el fet de veure-li la careta ja l'estimes ben de veres. Va sortir a cantar l'Àngel na Margalida Mulet Sagrera, germaneta de n'Antoni, la Sibil·la, segura de si mateixa i amb una parsimònia que fa fefaent la seguretat que té en ella. Ens va cantar un Àngel perfecte, segura, assossegada, asserenada, va amb tanta de confiança que ella no escolta l'orgue que l'acompanya, (és son pare) sinó que és l'orgue que ha d'anar al compàs seu, no s'immuta per res, ella comença quan li toca, ella sap el que ha de cantar i allà va sense empatxar-se de ningú, va a la seva tasca, que ja n'hi ha prou, però hi va d'una manera neta, transparent, pulcra, immaculada, com una patena, fins i tot el públic espera els seus inicis amb ànsia i desig que comenci i llavors compareix ella ben tranquil·la donant coratge a aquells que ja l'havien perdut. Margalideta, que et puguem fruit molts d'anys!!

Després va venir la Sibil·la, acompanyada per l'Àngel, i va pujar a la trona i vam sentir una sibil·la assentada, sèria, que sortia per la boca d'un capet ben moblat per al cant com és el de n'Antoni Mulet Sagrera. Aquí se'ns escapa una dita mallorquina que diu: "els tests assemblen a les gerres", sense voler llevar cap mèrit al nin, ja que no existeix la ciència infusa, i si canta bé, que hi canta, és perquè ell té les qualitats necessàries, la voluntat, l'interès, l'assentament, la maduresa i el tarannà per fer-ho. Per tant enhorabona toni!!, i que encara ens la puguis cantar qualque vegada més.

El dia dels Reis, a la missa de dotze, es feren com cada any les petites matines del Convent de la Soledat, tornaren cantar l'Àngel i la Sibil·la els mateixos artistes i va ser una repetició de la qualitat i de la seguretat en el cant, en la presentació i en tot; jo només comentaria que l'Àngel va repetir el mateix alt nivell que a les matines, idèntic, amb aquella veueta de vertader angelet; quant a la Sibil·la a mi m'agradà més aquesta segona edició, la del Convent, i només per una cosa, i és que vaig sentir la veu d'en Toni bastant més infantívola que a la parròquia, cosa que em va alegrar.

No em vull repetir perquè ja ho vaig fer l'any passat, emperò no puc acabar aquest escrit sense donar una enhorabona de tot cor a na Cristina Gallardo i al mestre Antoni Mulet, que s'esmeren a tenir cura d'aquest tresor que posseïm a Mallorca com és la Sibil·la, gràcies a tots dos de tot cor!! (Per qualque cosa va ser mereixedora, en virtut de la Llei 12/1998, de 21 de desembre, de ser declarada bé immaterial

d'interès cultural pel Consell de Mallorca el 13 de desembre del 2004).

Les versions més conegudes de la lletra de la Sibila en català són la de Mallorca, la d'Ontinyent i la d'Alguer.

La de Mallorca diu així:
El jorn del judici
parrà qui haurà fet servici.

Jesucrist, rei universal,
home i ver Déu eternal,
del cel vindrà per a jutjar
i a cada u lo just darà.

Gran foc del cel davallará;
mars, fonts i rius, tot cremará.
Daran els peixos horribles crits
perdent los seus naturals delits.

Ans del judici l'Anticrist vindrà
i a tot el món turment darà,
i se farà com Déu servir
i qui no el crega farà morir.

El seu regnat serà molt breu;
en aquell temps sots poder seu
moriran màrtirs tots a un lloc
aquells dos sants, Elies i Enoc.

Lo sol perdrà sa claredat
mostrant-se fosc i entelat,
la lluna no darà claror
i tot lo món serà tristor.

Als mals dirà molt agrament:
-anau, maleïts, en el turment!
anau-vos-ne en el foc etern
amb vostrom princep de l'infern!

Als bons dirà: -fills meus veniu!
benaventurats posseïu
El regne que us he aparellat
Des que lo món va ser creat!

Oh humil Verge! Vos qui heu parit
Jesús infant aquesta nit
a vostrom Fill vullau pregar
que de l'infern vulla'ns lliurar!

Lo jorn del judici
parrà qui haurà fet servici.

FOTO: JA

FOTO: JA

REIS MAGS D'ORIENT 2009

Text: J. A.
Foto: MAF

El primer dilluns d'aquest mes de gener els Reis Mags d'Orient arribaren puntuals a la cita amb els nins i les nines de Santa Maria del Camí, que com en anys anteriors els estaven esperant.

A les 7 del vespre l'esclafit d'uns coets anunciava l'arribada de Ses Majestats a la Plaça dels Hostals, lloc de concentració de la comitiva que els havia d'acompanyar al llarg del seu recorregut pels carrers del poble. Allà els esperaven els components de la banda de música municipal i els xeremiers locals, que els reberen amb el so d'alegres sonades i melodies.

En aquesta ocasió una favorable climatologia permeté que el poble al complet es bolques per places i carrers amb actitud festiva. Bastant de temps abans de l'hora prevista

de començar la desfilada els carrers pels quals aquesta havia de passar s'havien convertit en un torrent de gent anant i venint d'un cap a l'altre, cercant familiars, amics i coneguts amb qui bescanviar unes paraules de felicitació, al temps que triaven un lloc adient per estar-s'hi.

Encapçalava la marxa la banda de música seguida de les vistoses carrosses que les distintes associacions o grups havien fet per a l'ocasió, de l'interior de les quals s'anaven llançant caramels, amb gran joia i mostres d'entusiasme dels infants que ocupaven les voreres.

Seguia a les carrosses una banda de tamborers i timbalers del grup de grallers de Factoria de So, vestits a l'estil oriental, que feien retronar els carrers amb l'estridència de les seves caixes.

A continuació les senyeres reials, els macers i tot un seguit de patges anunciaven la presència dels Reis (que enguany estrenaven vestimenta) que s'anaven apropant

FOTO: JA

majestuosament, genets sobre corsers conduïts pels corresponents palafreners. En primer lloc el Rei Melcior: el que, segons la llegenda, en un moment de dubte veié com els seus cabells negres es tornaven blancs com la neu. En segon lloc el Rei Gaspar, i darrere, però no l'últim, el Rei Baltasar (tal volta el més vistós) damunt un cavall blanc. Els tres anaven repartint, juntament amb la seva simpatia, caramels i besades als infants que, amb caretes estorades però plenes d'il·lusió, no els llevaven els ulls de damunt. Tanmateix la felicitat i l'encanteri del moment es reflectia igualment als rostres dels majors. Pares, padrins i repadrins sentien l'emoció de veure les carones dels seus petits resplendents de goig, com ho estava la de n'Oscar, fill d'en Miquel i na Maite, renetet de 9 mesos del qui escriu aquestes línies.

A la Plaça de la Vila, dalt d'un cadafal decorat apropiadament per destacar la seva sobirania, els Reis i les seves corts foren rebuts per la batllessa, que en sentida al·locució els donà la benvinguda a Santa Maria del Camí, agraint-los els esforços que suposava fer el viatge des de tan remots països fins al nostre poble, informant-los del bon comportament dels nins i de les nines, amb la petició que es portin generosament amb ells i elles, i expressant-los de part de tots el desig de reveure'ls els pròxims anys, paraules a les

FOTO: JA

quals contestaren per torn el tres Reis, dient que sabien de la bona conducta dels infants de Santa Maria i que, malgrat la crisi que ens afecta a tots, procurarien satisfer totes les peticions rebudes com era el seu desig.

Seguidament Ses Majestats s'encaminaren cap a l'Església Parroquial per anar a adorar el Nin Déu. Allà, al peu de l'altar, els esperava solemnement el sacerdot revestit amb dalmàtica, el qual va anar dipositant devora el bres del Nadó les ofrenes reials, amb el seu simbolisme: or, que el reconeix com a Rei; encens, com a Déu; i mirra, com a Home.

No podia faltar el record per a tants de milions d'infants que no tenen reis, ni les més mínimes condicions de sobreviure, dirigint la pregària a Déu perquè els governants vulguin fer, ells que poden, que s'acabin aquestes situacions d'injustícia social.

A la sortida del temple el Reis Mags d'Orient començaren la seva tasca d'anar a repartir els regals a les cases dels nins que amb tanta fe i il·lusió els havien escrit. Després es perderen dins la nit màgica.

Per ells, i també per nosaltres, esperam que tornin l'any que ve.

Bar Gelateria

Can Pep

TAPES / ENTREPANS

Plaça Hostals, 34 - tel. 971 140 334
Santa Maria del Camí

Horari:

de dilluns a dissabtes de 10 a 20 h
(no tancam al migdia)

C/. Bernat de santa Eugènia, 18 baixos
Santa Maria del Camí · 07320
Tel. 971 140 232 - 620 172 383

informació

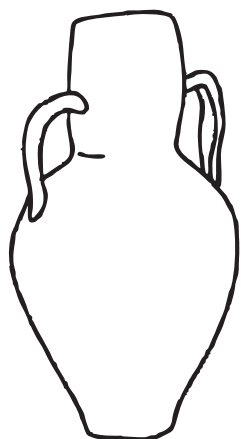
BETLEMS, BÚSTIA I JOGUINES

Text i fotos: J. A.

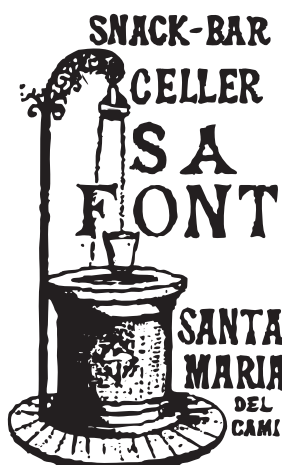
El dia abans de començar les vacances escolars del temps de Nadal, és a dir, el dimarts dia 23 de desembre passat, els més petits del col·legi Melcior Rosselló i Simonet, guiats i acompanyats pels seus mestres i cuidadors, acudiren a la Plaça de la Vila a dipositar, amb la natural confiança i il·lusió, les seves esperançades cartes als Reis Mags d'Orient a la bústia instal·lada al porxo de l'Ajuntament, sortida que igualment aprofitaren per visitar el betlem de l'església parroquial, així com la col·lecció de joguines artesanes que es mostraven al saló d'exposicions de la biblioteca de Cas Metge Rei.

Des d'aquestes pàgines feim vots perquè la il·lusió i candidesa que senten ara els acompanyin al llarg de tota la seva vida.

**SA
GERRERIA**
CERÀMICA SERRA

Carretera d'Inca
Tel: 971 62 01 71

**ESPECIALITAT
EN
CUINA
TÍPICA
MALLORQUINA**

Tancat el dimecres

tel.: 971 62 03 02

PER MILLORAR LA NOVA ESCOLA I DEMANAR L'IES

BC

Les obres de construcció del nou centre d'educació infantil i primària estan avançant, ja es pot veure pràcticament enllestit tot el buc de la planta baixa i del primer pis, com també ja s'aprecia on estarà ubicat el gimnàs cobert.

Ja fa setmanes que hi ha als passadissos de l'actual CP Melcior Rosselló i Simonet uns plànols dels alçats i de les distribucions de les aules i altres dependències. Precisament l'estudi de detall de les ubicacions féu que els membres del claustre de professorat i de la Junta Directiva apreciassin alguns aspectes que es podien millorar, no aspectes substancials sinó més bé de detall. Per aquest motiu varen mantenir una reunió de treball el dilluns 1 de desembre del 2008 a la seu de la Conselleria d'Educació i Cultura amb el director tècnic de l'IBISEC –Institut Balear d'Infraestructures Educatives i Culturals-, una arquitecta i un enginyer. Allà es demanà que es pogués suprimir un pati interior que hi ha ben al mig del nou menjador, que la distribució de la cuina es pogués adaptar o modificar parcialment, saber quins aparells i la dotació prevista per a la cuina... Finalment es demanà que hi hagués una aula d'informàtica amb 25 punts de connexió. La majoria de peticions foren desestimades argumentant raons tècniques i pressupostàries, sols s'assolí que s'enviaria la previsió de materials per a la cuina.

Davant aquestes respostes, considerant els membres de la comunitat educativa que les peticions realitzades sols eren orals, es decidí fer-les arribar per escrit a la Direcció General de Planificació i Centres. Així, en la sessió ordinària del Consell Escolar del centre celebrada el passat dimarts 9 de desembre del 2008, i després d'informar de la reunió mantinguda entre representants de l'IBISEC i del centre a principis d'aquest mes, es va acordar sol·licitar que es faci el possible per atendre les següents peticions:

- a) Modificar el projecte per tal de llevar l'espai situat al centre del menjador. Aconseguiríem així un espai molt més funcional i, a la vegada, ens permetria donar-li una multifuncionalitat i un millor servei als usuaris de menjador, que de cada any van en augment.
- b) Modificar la distribució dels espais de la cuina en funció de les necessitat que ha manifestat l'empresa que dona el servei. Aquesta empresa està disposada a presentar una proposta tècnica al respecte.

c) Dotar la cuina amb els aparells necessaris per atendre la demanda dels, aproximadament, 200 usuaris que pensam tindrem d'aquí a un o dos anys.

d) Dotar l'aula d'informàtica amb un mínim de 26 endolls. Des de fa anys treballam amb una aula amb 25 ordinadors i, per poder seguir en condicions, seria necessari aquest canvi.

e) Establir la necessària coordinació amb l'ajuntament pel que fa a les obres de dotació de serveis, per tal d'assegurar que es duran a terme en els mateixos terminis que l'obra del centre i evitar possibles interferències entre les dues obres.

Aquestes cinc peticions foren entrades pel registre de la Conselleria d'Educació i Cultura tant des de la Direcció del CP Melcior Rosselló i Simonet, com també des de la Junta Directiva de l'AMIPA; foren entregades abans de les vacances de Nadal. Són unes peticions que es fan des del Consell Escolar i des de l'AMIPA, esperant que es farà el possible per ser ateses ja que, en definitiva, pensam que van en benefici dels usuaris del nou centre.

No s'ha obtingut encara cap resposta per escrit, encara que hi ha prevista una reunió per tractar aquests temes i el de la petició de l'IES, que possiblement es farà abans de finals de gener.

Necessitam un IES a Santa Maria del Camí

També en el mateix consell escolar i en la junta de l'AMIPA es va aprovar enviar un escrit a la Direcció General de Planificació i Centres sol·licitant la construcció d'un IES a Santa Maria del Camí, atès que l'Ajuntament de Santa Maria del Camí havia aprovat per unanimitat del ple l'oferta d'una parcel·la a la Conselleria d'Educació. També es recordava que ja s'havia enviat petició el juliol del 2008 en el mateix sentit, tant des del Consell Escolar com des de l'AMIPA. Se sol·licitava que s'agilitassin les gestions i els tràmits per incloure l'IES de Santa Maria del Camí en el pla d'equipaments educatius de la Conselleria d'Educació per al pròxim bienni 2010-2011.

informació

NOCES D'OR SACERDOTALS

J. A.

En aquell llunyà 1958 –llunyà en el temps, que no en el record-, any en què la Comunitat Econòmica Europea començava la seva singladura, al llarg de la qual acabaria per convertir-se en la gran Unió dels nostres dies; en què l'emblemàtic 600 començava a recórrer les carreteres d'Espanya; any en què el controvertit papa Pius XII amb la seva mort deixava temporalment vacant la càtedra de Sant Pere que, per altra banda, ben aviat ocupà el sorprenent Joan XXIII, el qual amb el Concili Vaticà II va fer donar un vigorós cop de timó a l'encallada nau de l'Església, fins aleshores varada a les ribes del passat, traient-la a les aigües obertes de la modernitat; doncs fou en aquell any en què un joveníssim i il·lusionat fill del poble d'Alaró rebé les ordres sagrades, cantant la seva primera missa el dia 20 del mes de desembre i començant d'aquesta manera la tasca encomanada al seu ministeri, exercit al llarg dels primers 24 anys a diferents poble de Mallorca i els altres 26, fins al dia d'avui, a Santa Maria del Camí.

Com tothom haurà endevinat ens estam referint al nostre estimat rector D. Pere Rosselló i Far, que el dia 20 del passat mes de desembre va complir les seves noccs d'or sacerdotals. Amb tal motiu hi hagué missa concelebrada. Nou van ser els sacerdots que es desplaçaren a Santa Maria del Camí per celebrar amb ell la missa en data tan assenyalada. D. Pere es va veure acompanyat de parents i amics, a més d'un gran nombre de santamariers i santamariers que, omplint el temple de gom en gom, no volgueren perdre's l'ocasió de tan entranyable esdeveniment per testimoniar al seu pastor espiritual el sentiment de solidaritat i simpatia que per ell senten.

Al peu del presbiteri un quadre amb una fotografia d'una

antiguitat de mig segle ens mostrava una promoció de joves capellans: ell i els qui amb ell reberen les sagrades ordres aquell llunyà dia.

La corporació municipal, amb la Sra. Batlesa al capdavant, ocupava el primer banc. El cor parroquial s'estava en el seu lloc habitual disposat a cantar les peces pròpies de la missa. L'orgue deixava sentir les seves sonores notes, omplint amb els seus acords la nau. I el fidels estaven expectants seguint la cerimònia. Tothom pendent de la figura del rector.

Després de les sagrades lectures, fetes a càrrec d'uns integrants del Consell de Pastoral, i durant l'homilia, que havia començat amb unes quasi imperceptibles vacil·lacions degudes sens dubte a l'emoció del moment, D. Pere, amb paraules de reconeixement, agraí Déu per haver-lo elegit des de primera edat al seu servei; als seus companys sacerdots per la seva ajuda i mestratge; als parents per la calor familiar amb què sempre l'han envoltat; i al poble de Santa Maria del Camí per haver-lo acollit com ho ha fet, que tot junt, segons les seves paraules, el fa sentir un privilegiat.

Al final de la cerimònia es cantà l'himne a Santa Maria, La vida és un camí, a l'acabament del qual els feligresos dedicaren a D. Pere un fort i prolongat aplaudiment com a mostra d'afecte i estima.

Tot seguit els assistents a l'acte foren obsequiats amb un refrigeri a Can Sanxo per així poder brufar el Rector en les seves noccs d'or.

Molts d'anys i enhorabona, D. Pere.

informació

M. Cabot

Per la festa del cinquantenari del rector com a capellà el cor de l'església li va fer un petit obsequi que consistia en un rellotge de polsera, que no tendria cap valor si no fos que està fet amb el cor dels components del cor parroquial, i això sí que li dóna gran valor, pel que significa d'estima i afecte en la mesura que es mereix una persona que ha dedicat una bona part de la seva vida a la nostra parròquia; amb l'obsequi hi anava adjunta una nota que estava redactada amb els següents termes:

DON PERE ROSSELLÓ FAR

Rector de la Parròquia de Santa Maria del Camí; prevere des de fa 50 anys
"NOCES D'OR"

El grup de persones que formem el cor parroquial, com a equip humà i de fidelitats que som, vam atendre la vostra cridada de finals de l'hivern del 2002 en què ens demanàveu fer-nos responsables de dur el cor endavant després de la pèrdua del capdavanter que durant molts d'anys va ser l'amic Biel Feliu.

Acceptàrem la responsabilitat i crec que no hem fallat, emperò no per mèrits nostres, sinó més bé perquè ens hem vist motivats, empesos i esperonats per una persona, que sou vós, retuda en cos i ànima perquè el cor parroquial de Santa Maria sigui el que realment és en aquests moments; vostre és el mèrit.

Pareix que era ahir que ponderàvem els 25 anys d'estança entre nosaltres i ara ja ens toca lloar que, la fidelitat de la qual nosaltres presumim, és l'exemple que vós ens heu dat per endavant amb el compliment dels CINQUANTA anys de fidelitat sacerdotal a l'Església.

DON PERE, la més sentida i sincera ENHORABONA de tots els components del Cor Parroquial que a continuació s'esmenten:

Apolònia Canals
Francesca Coll
Rosa Crespi
Apolònia Crespi
Maria Dols
Francesca Dols
Joana Estarellas
Maria Ferrer
Maria Fuster
Catalina Llabrés
Magdalena Pizà
Maria Salom
Rosa Salom
Guillem Adrover
Miquel Cabot
Macià Cañellas
Joan Coll
Salvador Fuster
Guillem Martorell
Gabriel Mesquida
Joan Montes
Jaume Salom
Josep Vich

20 de desembre del 2008 mc

El petit obsequi que li entreguem és perquè d'ara endavant pugui controlar millor el qui fa prest i el qui fa tard als assaigs i a les funcions religioses. Esperem que li agradi.

EL COR

BAR S'ESTACA **Menus diaris**

*Carns a la plaxa, Hamburgueses,
pepitos, Fritures, Perritos...*

Carrer Marqués de la Fonsanta, 40
tel: 971 620 286 - 606 048 365
07320 Santa Maria del Camí

VIVERS
SANTA
MARIA
1917

Camí des Raiguer, 77 - Santa Maria del Camí
Tel: 971 140 041

NOCES D'OR DE DON PERE ROSSELLÓ FAR, PREVERE

Francesc Jaume de s'Arbossar

En el 50è aniversari de l'ordenació sacerdotal del rector de la parròquia de Santa Maria del Camí, don Pere Rosselló Far, el passat 20 de desembre uns quants amics, tots coneguts seus, els uns en els viatges de Mundo Senior, altres veïnats i feligresos de la parròquia de Santa Maria del Camí, es reuniren al seu voltant per retre-li un just homenatge i, al finalitzar el dinar en el Molí de Pina, en Francesc Jaume de s'Arbossar va llegir aquestes sentides paraules:

Estimat don Pere:

Segurament aquests dies, quant acaba de resar el rosari –cada dia passejant a peu camí de l'ermita de la Mare de Déu de la Pau, a Son Seguí, o bé durant la temporada de torts, camí del coll- deu passar pel seu subconscient, com una pel·lícula, aquests 50 anys sacerdotals.

Alaró, on va néixer, en aquells anys era un poble especial on la política de partits formava part de la vida quotidiana de les famílies, els nins i els joves creixien amb les creences polítiques i religioses que es respiraven a l'ambient familiar.

I vostè, don Pere, per raons i circumstàncies de tots conegudes, comprensives i justes, va viure a ca seva un cert esperit d'esquerres amb tot allò que representava.

Però es fa adolescent i en aquells anys, com altres al·lots

del poble, freqüenta la casa de dona Bel Balle, del carrer de Son Intem, i en un ambient de vida cristiana coneix i sent la cridada de Déu, i com a adolescent que és –homo que ja es fa- ha de triar entre el sacerdoci o una altra carrera professional.

I vull creure que amb aquelles circumstàncies va ser més forta la seva vocació sacerdotal.

Estudis en el seminari vell, per acabar en el nou. Vacances en el seu poble i a la fi l'ordenació sacerdotal. La primera missa a la parròquia d'Alaró plena a rompre. Jo crec que aquest dia, acompanyat pels seus pares i tota la família, uní la gent que tenia a la seva dreta i a la seva esquerra.

Destinacions a Porreres, Biniali, anys de "*Cursillos de cristiandad*". Després Consell i darrerament Santa Maria del Camí, on aquest estiu passat l'Ajuntament va rendir un just homenatge al complir-se els seus 25 anys com a rector de la parròquia.

Tots sabem el que ha fet per la parròquia i per la vila de Santa Maria del Camí: restauració de l'església parroquial, cessió a l'Ajuntament de Cas Metge Rei per a la biblioteca, la residència d'ancians..., i darrerament la finca de Can Pau per a l'edificació de l'escola amb el vistiplau del Bisbat de Mallorca, i li ho agraïm. Ens emociona la seva dedicació. Per tot això, i aprofitant el seu 50è aniversari, com a prova de gratitud li volem entregar aquest obsequi en nom de tots els aquí presents i pregar-li que ens tenguí presents a les seves oracions, com nosaltres guardarem de vostè la seva bona memòria.

Gràcies, don Pere.

SANT ANTONI

N.C.

FOTO: MAF

FOTO: JAUME MARTÍ

Sant Antoni és una festa que a Santa Maria va creixent any rere any, segurament per la gran expectació que desperten els dimonis de Sa Factoria i el seu correfoc, que cada any ens deixa amb la boca badada i que enguany no fou per menys. Comptaren amb la col·laboració dels Dimonis de Sa Cova des Fossar de Sineu i dels Diables de Se me'n Refum de Sant Sadurní d'Anoia. El correfoc dels dimonis petits va donar pas a l'encesa dels foguerons i tot seguit va començar el correfoc amb les dues colles de dimonis convidades i la de Factoria. Al finalitzar, els grallers amenitzaren la vetllada amb un concert que acompanyà les torrades dels allà presents, mentre els músics tocaven les seus darrers temes, la colla de dimonis tregué a la plaça una gran pastís

d'aniversari per celebrar els deu anys del naixement de la colla de Dimonis santamariera i dels Grollers de sa Factoria. Però no fou l'únic lloc del poble on hi havia fogueró; també a davant les dues associacions de jubilats, els de les dues AMIPA del poble, a can Colom, fora vila i altres llocs es va torrar un bon tros de llonganissa i botifarró i beure un bon tassó de vi com s'ha de fer en aquesta festa.

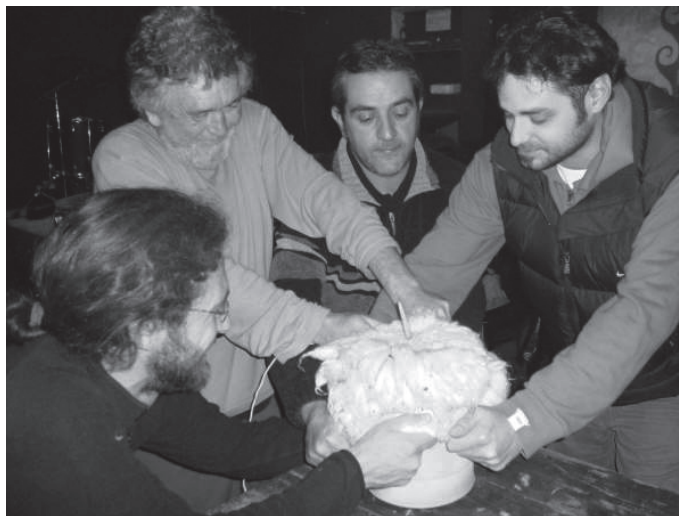
I Sant Antoni es va acabar amb les tradicionals beneïdes dels animals davant la parròquia.

TALLER DE XIMBOMBES

JOB

Dies abans de començar les festes de Sant Antoni a Factoria de So es va dur a terme un taller de ximbombes, que comptà amb una nombrosa presència de gent disposada a fer-se la seva pròpia. Se'n feren de tota casta i de tota mida. Entre totes, la que va destacar més fou la feta de pita (atzavara). Les ximbombes es poden fer de qualsevol material: estruç, xot...; el més important és que hi hagi una bona pell que no sigui de ca i una canya que sigui bona.

TALLER DE MÀSCARES

BAR
CA'N FRANCO
Pa amb oli, tota classe de berenars
TAPES

Quarter IV, 83 - tel. 971 62 03 82
Santa Maria del Camí

MAGATZEMS DE MATERIALS

GAMUNDI

Gabriel Mesquida, 1

ENQUESTA SOBRE LA LLET D'AMETLLA

MR

MOLÍ DE CAN CAMA

Aquests dies passats hem anat fent una petita enquesta per veure com va el costum de fer llet d'ametlla dins el nostre poble, per veure com segueix de viu el costum o si està perdent força amb el pas dels anys. Amb aquesta intenció hem fet un parell de preguntes, les mateixes, als quatre llocs que actualment es dediquen a moldre-la. Creim que és la gent que ens pot donar una millor informació sobre el tema.

SEBASTIA PASTOR (Can Vinagre)

Justament no hi trobam l'amo en Sebastià, però ens atenen la seva dona i el seu fill, també Sebastià, que l'ajuda a fer-la. Tot dos ens responen amb atenció.

1.- Com ha anat enguany la molta de la llet d'ametlla?

La tradició s'aguanta bé. No importa que passem gens de pena que es perdi. Fins i tot es podria dir que aquests darrers anys el costum ha augmentat un poc. Nosaltres, en concret, dilluns dia 22 de desembre, la màquina de moldre va fer pràcticament 11 hores seguides sense aturar.

2.- Ha vingut gent de fora poble a fer-ne?

Enguany ha vingut gent de molts de pobles. Ara no te'ls podríem dir tots, però de Sa Pobla, de Manacor, de moltes bandes.

3.- Els santamariers nouvinguts s'afegeixen a aquest costum?

Nouvinguts, n'hi ha qualcun que ve a fer-ne. Està clar que la gran majoria són els de sempre, però cada any n'hi ha de nous. Sempre ve gent nova, però de vegades no els coneixes i no saps si són del poble o de fora poble.

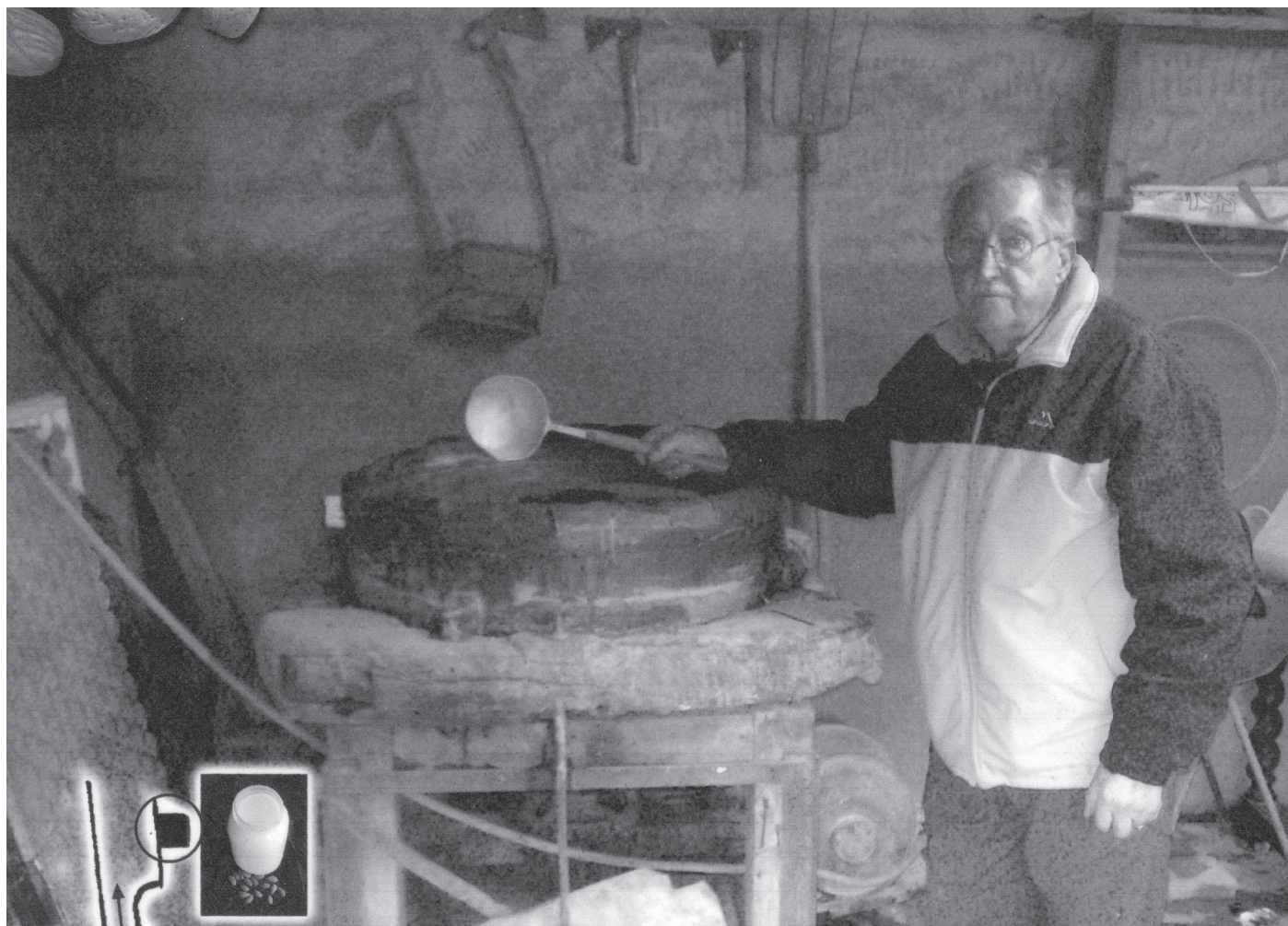
4.- Tendrieu alguna proposta per promocionar més la llet d'ametlla?

Crec que no fa falta fer res. Fer coses per promocionar una cosa es quan aquesta cosa no va bé. Però com que de moment estam parlant d'un tema que va bé i veim que la gent cada any segueix fent llet d'ametlla, pareix que no és necessari fer res de particular.

CELLER DES CABÀS

Ens contesten la madona Antònia Juan i la seva filla Margalida Fiol, ja que les dues comparteixen amb molt d'interès la tasca de fer la molta.

1.- Com ha anat enguany la molta de la llet d'ametlla?

Ha anat bé. Ha vingut més o manco la mateixa gent que altres anys. Podríem dir que el costum es manté bé. S'ha de ressaltar que hi ha gent que en fa dos pics: primer per a Nadal i se la beuen per les festes. Llavors en tornen a fer per a cap d'any, per guardar. Aquesta la guarden al congelador, i alguns se la beuen normal i a altres els agrada com a gelat.

2.- Ha vingut gent de fora poble a fer-ne?

De fora poble vénen sobretot dels pobles de prop: de Santa Eugènia i de Pòrtol en vénen bastants. A Santa Eugènia fa 15 o 20 anys hi havia un molí on en feien, però s'aturaren. A Pòrtol en fan, però només un dia. Nosaltres un any en fèrem molta, molta per a gent de Capdepera, però enguany aquests no han vingut. Però en canvi n'han vingut de molts d'altres llocs.

3.- Els santamariers nouvinguts s'afegeixen a aquest costum?

Dels nouvinguts al poble, molts ho proven. Potser que n'hi hagi qualcun que en faci només una vegada i no en torni a fer. Sempre podem trobar qualcú a qui no li agradi, però hem comprovat que la gran majoria que en fa, repeteix. I alerta que a aquesta gent de fora poble que en fa, a qualcun li surt ben bona! Fan una llet d'ametlla que no té res a envejar a la que feim els d'aquí!

4.- Tendríeu alguna proposta per promocionar més la llet d'ametlla?

Seria bo seguir fent la Festa de l'Ametlla que va fer l'Ajuntament fa un parell d'anys i que llavors s'aturà, no sabem per què. Era una festa no sols de la llet, sinó de tots els productes de l'ametlla. I crec que va anar molt bé. La llet d'ametlla es va promocionar perquè gent que no la coneixia la tastava. Nosaltres deixàrem

el molí per dur-lo allà a la plaça durant la festa. Va estar molt bé. S'hauria de seguir fent. Una altra iniciativa és donar-ne a tastar per la Fira, a la fira ecològica, o a alguna festa. Tot això pot ajudar a donar-la a conèixer més.

MOLI DE CAN CAMA

Recordem que a aquest lloc de fora vila, encara no fa massa anys, la feien amb un molí "de sang", o sigui amb una bística que movia les moles. Ara ja ho fan amb motor elèctric, com als altres llocs. Ens contesta les preguntes Toni Riera, fill de Magdalena Mesquida i nét de Francesc Mesquida.

1.- Com ha anat enguany la llet d'ametlla?

Ha vingut la gent de cada any. La gent major no sol fallar, però també en vénen de joves.

2.- Ha vingut gent de fora poble a fer-ne?

Aquí n'han vingut alguns, de Pollença, però sobretot dels pobles de prop: Sant Jordi, Alaró, Santa Eugènia...

3.- Els santamariers nouvinguts s'afegeixen a aquest costum?

Els nouvinguts en principi no ho saben, llavors comencen a interessar-se i bastants ho volen provar. Demanen con es fa i ho proven.

4.- Tendríeu alguna idea per promocionar més la llet d'ametlla?

Hauríem de donar-la a conèixer més. Dins Mallorca mateix

SEBASTIÀ PASTOR DE CAN VINAGRE

hi ha molta de gent que no la coneix, que no ho sap. S'hauria de fer qualque cosa. Jo hi he pensat bastants vegades. Una idea seria posar-nos d'acord tots els que en feim per veure com la podem fer conèixer més. La publicitat és important. Hauríem de posar qualque cosa a internet. Jo una vegada vaig cercar "llet d'ametlla" al Google en català i vaig trobar molt poca cosa. No hi havia res de Santa Maria i el pitjor és que sortia una pàgina de Marratxí on deia que l'havien inventada els Mínims de Marratxí!!

NICOLAU CANYELLES (Can Llavori)

Després del padrí Miquel i de son pare Miquel, ara li ha tocat el torn a Nicolau. Enguany han canviat el molí des de la taulera dels Molinets fins al camí de Son Torrella, davant can Borralló, vora el camí de la pedrera. Per aquest motiu varen repartir un cartell pel poble per fer saber el canvi de lloc.

1.- Com ha anat enguany la llet d'ametlla?

Més o manco han vingut els clients de sempre. A pesar del canvi de lloc la gent ha vingut igual. Els coneixem de cada any. Si un any falla un, en ve un altre de nou...

2.- Ha vingut gent de fora poble?

Enguany hem notat molta gent de fora poble. Per exemple de Sant Llorenç, de Sóller, de Campos, de Felanitx...

3.- Els santamariers nouvinguts s'afegeixen al costum?

Sempre n'hi ha qualcun que et diu que és el primer any que en fa. Un veïnat de su-aquí mateix enguany ho ha volgut provar. Aquesta gent que comença, tot d'una te'n dones compte perquè et demanen com es fa. Com s'ha de bullir, quantitat de sucre, etcètera. Crida l'atenció les coses que et demanen. En trobes qualcun que es pensa que es pot beure crua. Fins i tot una vegada un va demanar quina marca de llet era millor posar-hi, perquè es pensava que l'havien de moldre mesclant l'ametlla amb llet de vaca.

4.- Tendrieu alguna idea per promocionar més la llet d'ametlla?

Jo trob que hauríem de fer coses per promociona-la. Ara es Pla de na Tesa ens està llevant el nom. S'hauria de tornar fer la festa de l'ametlla i de la llet d'ametlla que va fer l'ajuntament un any. Potser una idea seria fer-la conjuntament amb la festa del vi. I això de promocionar-la no ho dic per una qüestió del negoci, sinó per la importància que té aquesta tradició. És una cosa que els santamariers hem de valorar. Mon pare és un vertader entusiasta d'aquest costum. No voldria per res que es perdés, i estima molt i té molt gelosa la màquina que prové dels Mínims.

MOLÍ DES CABÀS

UN POC D'HISTÒRIA DE LA LLET D'AMETLLA

MR

Com cada any, des de fa més de 300 anys, al nostre poble s'ha repetit la tradició de fer llet d'ametlla per Nadal i cap d'any, una tradició nostra, inventada pels frares Mínims del convent de la Soledat, tradició possiblement única en el món que ens atorga una distinció per aquest tret cultural.

La primera notícia que tenim sobre la llet d'ametlla a Santa Maria és de l'11 de setembre de l'any 1690, quan en una anotació de les despeses del convent, segons mossèn Josep Capó, diu textualment: "Quatre lliures de sucre per fer llet de melles per la festa de Nostra Senyora de la Soledat, 10 sou 8".

Segons es diu, en arribar les festes de Nadal els frares Mínims posaven la màquina a disposició del poble i així començà a escampar-se el costum a tot el poble. Moltes de famílies acudien al convent amb els bessons pelats i feien allà la molta de la llet.

Després de les exclaustacions dels anys 1820 i 1835 i desterrats els Mínims fora de Santa Maria, el poble no volgué perdre aquest costum, arrelat ja al poble durant més de cent anys, i va fer tot el possible per aconseguir els molins dels frares, acudint a les subhastes dels béns dels exclaustats i comprant els molins.

Segons tradicions orals recollides per J. Capó, els molins conservats a l'ajuntament i els de can Llabori (can Caragol) són els que utilitzaren els frares.

Sense els frares el costum ha continuat 174 anys fins avui en dia (2009), que segueix amb prou vitalitat dins el nostre poble i a altres llocs propers on es va escampar, com Pòrtol, Sa Cabaneta i el Pla de na Tesa.

La llet d'ametlla és molt especial. En principi és un producte simple, que resulta de moldre bessons d'ametlla pelats i aigua. Les dues grans moles, al fregar una sobre l'altra, molen el bessó al mateix temps que s'hi tira aigua (és tot un art saber la quantitat adequada) i surt la llet d'ametlla crua. Després s'ha de bullir amb branques de canyella, clovella de llimona i sucre, quasi un quilogram de sucre per quilogram de bessó, però també això va segons els gusts. La cocció, és millor fer-la poc a poc. Alguna gent recomana bullir-la tres quarts tota sola, després fer una aturada perquè refredi i tornar-la bullir per assegurar una millor conservació. Aleshores es posa la canyella i les clovelles de llimona devers una hora, i millor retirar-les perquè no es desfacin. Es pot mantenir encara un quart o mitja hora més de cocció amb poc foc segons vulguem. En total, quasi tothom la bull entre 2 i 3 hores.

El resultat és un producte delicat, com han pogut experimentar algunes persones, que a un moment donat se'ls ha tornat agra sense que sàpiguen ben bé per què. Convé conservar-la al frigorífic.

És un producte que difícilment serà comercial, per les grans dificultats que té de conservació. De fet una empresa que va intentar fer-ho es va perdre darrera l'intent, fins que l'empresa va arruïnar-se.

És un producte per a paladars fins i refinats i que no a tothom agrada. I a la persona a qui agrada, en canvi, li sol agradar molt. Qualcuna fins i tot té pena que no se'n faci durant tot l'any. Darrerament hi ha gent que en guarda als congeladors i la prenen al estiu com a gelat. Diuen que és exquisit.

informació

TORNAM A TENIR DELEGACIÓ DE L'OCB

BCV

fotos: Rafel Pisà

El passat dissabte 20 de desembre del 2008, a partir de les 20 hores, a la plaça de la Vila es féu l'acte festiu de presentació de la delegació de l'Obra Cultural Balear a Santa Maria del Camí, recuperant-se d'aquesta manera la presència de l'OCB d'una manera formal al poble.

L'acte, bàsicament festiu, consistí en la presentació de la nova delegació; en representació dels socis santamariers promotors, el jove Antoni Jaume, i després un parlament de Tomeu Martí com a vicepresident i en representació de la Junta de l'Obra Cultural Balear. Ambdós destacaren la bona iniciativa a la nostra vila per tal d'implantar una major presència de la llengua catalana a tots els àmbits de la vida social i econòmica, per afavorir la integració lingüística dels nouvinguts, per dinamitzar la vida cultural, per assolir la

preservació de les senyes d'identitat pròpies i per assolir un major autogovern. Es recordà que a Santa Maria del Camí sempre hi ha hagut alguns socis que han contribuït en el passat a la presència d'activitats com l'Acampallengua i el Correllengua. Finalment es recordà el caràcter festiu i reivindicatiu de la diada de Mallorca del 31 de desembre.

Després actuà el grup felanitxer Abeniara, que amenitzà els assistents amb cançons mallorquines, medievals i d'altres contrades. Hi va haver una bona ballada de ball de bot. Els assistents varen gaudir d'un refrigeri de coques salades –trepó i verdures- i dolces –albercoc i sobrassada-, acompanyat per una mostra dels vins a la menuda dels cellers santamariers.

Finalment també es va obsequiar els assistents amb les tasses de la campanya "Cafè per la llengua", que pretén ser una oportunitat d'ajudar els nouvinguts perquè s'engresquin en la parla catalana.

Aquesta nova delegació de l'OCB a Santa Maria del Camí serà una entitat local més en defensa de la nostra cultura i sobretot en defensa de la llengua catalana.

S'ha de recordar que una de les persones santamarieres que foren fundadores de l'Obra Cultural Balear el 1962 i membre actiu de la seva primera junta directiva fou Josep Capó i Joan, al cel sia. Com també que ja hi ha hagut almanco dues o tres delegacions anteriors, una del Club Endavant ubicada al Ca n'Andria i una de la revista coanegra –del setembre del 1981 al maig del 1993. Ho explica molt detalladament en Mateu Morro i Marcé a un interessant article en aquesta mateixa revista de gener del 2009.

La revista coanegra precisament va néixer com la principal activitat de la delegació de l'Obra Cultural Balear santamariera, un projecte que es va començar a gestar durant l'estiu del 1980, impulsat per Mateu Morro i Josep Capó. Es feren diverses reunions als locals de la discoteca de Can Parot –ara on hi dos restaurants al carrer Marquès de la Font Santa-, i ja es tenien els articles del primer número. Fou un projecte que no reeixí aquell any. Un any després en Mateu Morro i en Joan Serra impulsaren de nou el projecte de la delegació i de la revista, i així sortí el primer número el setembre del 2001 com a revista de la delegació de l'OCB a Santa Maria del Camí. Fou el maig del 1993 quan l'equip de redacció de la revista coanegra decidí per temes legals crear una associació independent que editàs la revista.

Des d'aleshores la revista sempre ha col·laborat amb les iniciatives de l'Obra Cultural Balear: Acampallengua, Correllengua, diades per la llengua i l'autogovern.

La recuperació de la delegació és fruit de la feina realitzada des de la coordinadora territorial de captar entitats amigues de l'OCB i d'intentar estar implantada amb delegacions a tots els pobles de les Illes Balears, amb la confluència de l'interès i empena d'un grup de santamariers. A principis del 2008 o finals del 2007 ja es va contactar amb socis de l'OCB residents a Santa Maria del Camí, amb Factoria de So i amb la revista coanegra. Fou precisament el passat mes de juliol quan un grup de santamariers socis i no socis de l'OCB (Margalida Payeras, Antoni Jaume, Mateu Ramis, Maria Antònia Ferrer, Petra Genestra, Joan Serra i Bernat Calafat) feren un cafè a la terrassa de Can Beia amb Tomeu Martí i Margalida. Aquest dia es creava el llevat del que seria la futura delegació, ja quedant que el divendres 12 de setembre del 2008 es faria una convocatòria pública per als interessats en la constitució de l'Obra Cultural Balear. A la reunió assistirien uns 20 santamariers. A partir d'aquest dia ja es posà una fita: fer la presentació pública de l'entitat abans d'acabar l'any.

Per als interessats, el primer dilluns de cada mes el grup promotor es reuneix al Centre Cultural Cas Metge Rei a les 20.00 hores. Les reunions estan obertes als simpatitzants de l'OCB.

U N I S E X
PERRUQUERIA * ESTILISTA

C/. Marqués de la Font Santa, 13, baixos
07320 Santa Maria del Camí
Tel. 971 14 06 92

M I Q U E L
S E R N

INSTAL·LADOR ELECTRICISTA

c/. Quartades nº 1- 2º - 1
07320 Santa Maria de Camí

TEL. 971 14 02 09
971 62 10 66
MÓVIL: 649 49 64 19

informació

MEMÒRIA DE L'OBRA CULTURAL A SANTA MARIA DEL CAMÍ

Mateu Morro i Marcé

Ara que s'acaba de reorganitzar l'Obra Cultural a Santa Maria és un bon moment per fer-ne una mica de memòria. I, en el meu cas, ho faig a partir tan sols dels records personals que, d'una manera espontània, em vénen al cap. En una altra ocasió, qualcú amb més temps i lleure en farà la història detallada.

Parlar de l'Obra Cultural Balear des de Santa Maria sempre s'ha de fer recordant dues persones: Miquel Forteza i Pinya, primer president de l'Obra i home molt vinculat a Santa Maria, com el seu germà Guillem, i Josep Capó Juan, soci fundador de l'Obra l'any 1962 i vocal del primer Consell de Gestió de l'entitat. De Josep Capó és sobradament coneguda la seva íntima vinculació amb l'Obra i amb Santa Maria. El lligam de Miquel Forteza amb el nostre poble, on hi visqueren molts d'anys la seva mare i el seu padrí i on ell hi passava llargues temporades, va ser tan intens que ha generat poemes i narracions ben interessants. Així i tot, la seva gran obra per Santa Maria, com a enginyer i delegat de carreteres a les Illes Balears, va ser l'enderroc de l'illa de Can Mig. Per aquest motiu se li volia dedicar un carrer, cosa que ell no acceptà i es resolgué finalment dedicar-lo al seu germà Guillem, arquitecte i polític.

Malgrat tot, a finals dels anys seixanta, quan l'Obra començà a fer les seves primeres passes, tant Josep Capó com Miquel Forteza vivien a Palma. A Santa Maria hi havia, però, el Club Endavant, a Can Sanxo, continuador de qualque manera de la flama de l'Acció Catòlica dels anys 30, 40 i 50, on diverses persones havien fet ús de la llengua catalana en els llibres d'actes i documents interns de l'entitat. Sense cap dubte va ser dins el marc del Club Endavant on es va establir el primer contacte associatiu de l'Obra Cultural Balear amb Santa Maria.

És just reconèixer, però, que dos sacerdots joves, un d'Inca i

un de Llubi, varen contribuir molt a fer realitat aquest fet. Tant Pere Fiol i Tornila com Pere Llompart "de Tirasset" treballaren activament a favor de la nostra llengua i cultura. Per això el Club Endavant era subscriptor a finals dels anys seixanta de la revista Lluc, i allà va ser on per primera vegada, l'any 1970 o 1971, vaig conèixer la revista de l'Obra. També el local de Can Sanxo va ser el primer a Santa Maria, i és possible que a Mallorca, a ser presidit per l'enseny quadribarrada del nostre país. Però hi va haver un altre fet important que el Club Endavant, l'Obra Cultural i, en aquest cas, l'Editorial Moll, dugueren a terme: la constitució d'un ben nodrit depòsit de llibres en català a Can Sanxo. Aquest depòsit descansava sobre el fons bibliogràfic de dues editorials: Editorial Moll i Nova Terra, i era exclusivament en llengua catalana. Estava a un quartet a la dreta de l'escala que va de l'antic celler de Can Sanxo al pati. Era un quartet absolutament cobert de llibres col·locats en prestatgeries metàl·liques. La cosa era que el depòsit et permetia comprar el fons d'aquestes editorials gairebé a preu de majorista, amb descomptes del 50 o el 60%. Allà hi vaig comprar, l'any 1972 o 1973, les obres de Costa i Llobera, Joan Alcover, Maria Antònia Salvà, Miquel Dolç i tants d'altres autors essencials de les nostres lletres. I allà hi vaig conèixer els llibres de Maria Aurèlia Capmany, Manuel de Pedrolo, Josep Maria Llompart i altres autors moderns. Personalment vaig fer un ús intens d'aquell sancta sanctorum de la cultura que era aquell quartet. Allà, voltats de llibres, des de la finestra que dóna al saló vàrem veure, un dia que ens hi trobàvem per casualitat i no vàrem tenir temps de fugir, el darrer acte solemne de proclamació del Delegat Local del Movimiento a Santa Maria. Potser com a resultat de l'existència d'aquest fons bibliogràfic posat a disposició dels joves santamariers en va sortir la iniciativa posterior de crear una biblioteca en el local de Can Sanxo. Anys després, el 1980, persones vinculades a l'Obra Cultural Balear

INSTAL.LADORA STA. MARIA

Llorenç Sans Rosselló

C/ Casesnoves N° 23
Sta Maria
TEL: 971 62 06 02

ESTANC FRONTERA SERRA

S'estanc des carrer llarg

TABAC
PAPERERIA
OBJECTES DE REGAL
QUINIELES I PRIMITIVA
SERVEI DE FAX

Carrer Llarg, 69. Santa Maria
Tel.: 971 14 02 31 Fax: 971 62 03 74

LA CASA DE CULTURA de la CAIXA DE PENSIONS PER A LA VELLESA I D'ESTALVIS I L'OBRA CULTURAL BALEAR es complauen en convidarvos a la clausura del curset de Mallorquí, que es celebrarà amb una conferència pronunciada per N'Antoni Tarabini, jesuïta, sobre el tema: "Repercussions del fet turístic al món tradicional agrícola", dia 2 del proper mes d'Octubre a les 9 del vespre, a la Sala de Exposicions. Carrer José Antonio Primo de Rivera, 75.

SANTA MARIA DEL CAMI, Setembre 1973

a Santa Maria proposaren i aconseguiren la creació d'una biblioteca municipal. L'interès a fomentar una cultura del llibre es va traduir també en l'organització de diverses exposicions de llibres en català que es dugueren a terme a la sala d'exposicions de La Caixa. Però fent més memòria, i d'això n'han passat quasi quaranta anys, em record com cada any, amb motiu del Dia del Llibre, els joves del Club Endavant sortíem al carrer amb una petita paradeta de llibres. En altres ocasions sortíem a vendre llibres en català al mercat dels diumenges.

Però hi ha una tasca que no es feia al Club Endavant sinó que es feia a les escoles, en especial a l'escola parroquial, on Josep Henales Ramis –i tampoc no s'hi oposà el rector Miquel Rosselló "de Can Fundo"- mai no va impedir els actes favorables a la nostra llengua que promovia, sobretot, Pere Fiol. Record, tan bé com si fos ara, la campanya de promoció de la revista Cavall Fort –jo m'hi vaig fer subscriptor-, i això devia ser devers l'any 1967 o 1968! Record també les interessants xerrades de Vicenç Mates i l'extraordinari impuls a la nostra llengua fet a través de la difusió del cançoner popular.

De tota manera, que jo recordi, la primera presència directa de l'Obra Cultural Balear a Santa Maria, amb el nom de l'entitat, es va organitzar l'estiu del 1973. Per la premsa vaig veure que un grup d'estudiants, entre els quals hi havia en Biel Oliver "Majoral" i n'Antoni Artigues, havien decidit aprofitar les vacances de l'estiu per fer cursets de català a pobles i barriades. Em vaig posar en contacte amb aquells joves filòlegs i organitzàrem un "curset de Mallorquí". Les classes es feien els vespres a l'escola parroquial, amb una assistència considerable d'alumnes. Entre els mestres hi havia en Joan Mas i Vives i en Pere Quetgles, del Coll d'en Rabassa. Com a clausura del curset organitzàrem, el 2 d'octubre, una conferència de n'Antoni Tarabini sobre el tema "Repercussions del fet turístic al món tradicional agrícola". Va ser al local de la Caixa del carrer Llarg, gràcies al suport d'en Sinto Feliu, i va tenir també una bona

acollida. Les targetes les editàrem a la Palmesana. En Franco encara era viu i allò, tenint en compte la filiació d'en Tarabini, devia ser un poc sospitos. Per la meua banda he de fer constar que en aquell acte l'única finalitat va ser dur a Santa Maria uns debats que creia que havien d'arribar també al nostre poble. En aquesta època vaig participar a algunes reunions del Secretariat de Pobles de l'Obra Cultural Balear, aleshores un poc dirigit per en Sebastià Serra, i tenia contactes habituals amb l'Obra anant directament al carrer Impremta, on tant en Pau Llabrés com en Climent Garau sempre ens rebien molt bé. Les classes de llengua catalana, organitzats per l'Obra Cultural Balear de Santa Maria, tengueren continuïtat a finals dels setanta i principis dels vuitanta amb diversos cursos realitzats al col·legi públic, tant per a adults com per als alumnes del centre. Els record bé perquè jo n'era el professor. A l'escola parroquial el Pare Capó ja feia alguns anys que també hi impartia ensenyaments de català.

Va ser en aquest temps, potser l'estiu del 1973, quan a través del Secretariat de Teatre de l'Obra Cultural els joves del Club Endavant organitzàrem aquella memorable vetlada teatral amb un mim del Grup Prosceni, adscrit a l'Obra Cultural, titulat "Xupí, xupí, gelatet", que va deixar bocabadat el públic santamarià. I va ser també quan organitzàrem xerrades de Gabriel Janer Manila, Josep Capó, Josep Valero i altres personatges que ara no record. També organitzàrem recitals diversos de Maria del Mar Bonet, Ovidi Montllor –que va actuar al cinema Ideal un dia de pluja intensa i l'aigua de les goteres li queia al damunt quan cantava-, Júlia León, Joan Isaac i Quico Pi de la Serra. A un d'aquests actes va venir un guàrdia civil jove del quarter de Santa Maria, amb el qual després hem estat bons amics perquè

CURS DE LLENGUA

A SANTA MARIA

A partir de l'11 de Gener
i fins el mes de Juny.

LLOC: Col·legi Públic

HORA: A partir de les 20 h.

(L'horari podrà ésser modificat d'acord amb els interessos dels assistents.)

INSCRIPCIO:

Ajuntament de Santa Maria

Telèfon 62 01 31

Els Alumnes podran obtenir

El Certificat d'Aptitud

de l'O. C. B.

MATRICULA'T! Ara és el Moment!

AJUNTAMENT DE
SANTA MARIA

**OBRA
CULTURAL
BALEAR**

es va casar al poble, i jo vaig estar xerrant amb ell durant més d'una hora, asseguts a l'entrada de Can Sanxo, mirant que no baixàs al saló per res del món, perquè s'hagués trobat amb la presentació a Mallorca de la Junta Democràtica d'Espanya. Aquell allot se'n va anar convençut que s'havia fet un recital folklòric i el cabo va poder dormir tranquil. Eren temps difícils, però ara que han passat tants d'anys, record amb una certa simpatia l'actitud desconfiada, però mai maliciosa, de les nostres autoritats municipals. Era el temps del batle Guillem Capó "des Cabàs", un bon home que a dir ver mai no ens va posar impediments, i molt manco el seu grup de regidors joves, com Biel Juan "Feliu" —que venia a jugar a escacs amb nosaltres a Can Sanxo i discutíem amb ell fins ben entrada la nit-, Pere Roca, Guillem Martorell i Joan Dols, entre altres.

Si de cas, l'única anècdota que record va ser un any que vàrem participar a les exposicions que s'organitzaven a sa Granja de la Plaça Nova per Santa Margalida amb un conjunt de murals sobre Picasso. Estàvem capitanejats per Mateu Mesquida "de Son Bieló", que era un gran admirador d'aquest pintor i en general de l'art i el cinema contemporanis. Tot va anar bé fins que posàrem unes al·lusions a les idees polítiques de l'artista i col·locàrem una reproducció de l'obra "Les senyoretes d'Avinyó". El batle va trobar que fins aquí havíem arribat i va ordenar la retirada immediata de les referències a les idees polítiques i del quadre. Nosaltres ens vàrem indignar i, encara que el municipal Miquel Juan "Cabil·la" va actuar de mediador amb la millor bona voluntat, vàrem optar per retirar, en senyal de protesta, tota la mostra dedicada a Picasso.

La passió pels grans cantautors de la "Nova Cançó" com

Raimon, Lluís Llach, Ovidi Montllor, Quico Pi de la Serra, la Trinca o Maria del Mar Bonet va fer forat entre un grup reduït, però relativament nombrós de joves del poble. Tot va començar amb un esquifit aparell reproductor que compràrem a mitges en Gori i jo. Anàvem als recitals —a aquells memorables i emotius recitals de Raimon a Inca, Sòller, Campos o Manacor— i els enregistràvem. Després les cintes anaven passant de mà en mà. La cançó, més que no els llibres, va ser en aquells anys la gran eina a favor de la nostra llengua entre els joves.

A partir del 1974 tot va canviar molt. Varen venir cinc o sis anys marcats pel procés polític de la transició a la democràcia. La política va tendir a ocupar un primer lloc durant aquells anys. Caldria ressenyar la destacadíssima presència de santamariers a la gran Diada per l'Autonomia del 29 d'octubre del 1977, a Palma, quan Josep Maria Llompart va reivindicar amb coratge la identitat de la nostra llengua. L'Obra Cultural Balear, així i tot, seguia present al poble amb multitud d'actes. Va ser en aquesta època que es va formar el Club Tramuntana, que es va establir a Can Sanxo, mentre el Club Endavant es va reubicar a una casa de Can Andria. Va ser aleshores quan el Club Endavant va esdevenir formalment delegació de l'Obra Cultural Balear a Santa Maria. Entre els joves que la impulsaven record Joan Vich, Gori Negre, Martí Canyelles, Sebastià Ordines, Catina Vich, Guillem Ramis, Francesca Canyelles, Francesca Villalonga, Pepa Núñez i Rosa Vich, entre d'altres. Després, com he dit, va venir un període marcat per la recuperació dels ajuntaments democràtics i la normalitat cívica. Mentrestant Josep Capó, el 1974, ja retornà a viure definitivament a Santa Maria. Cal dir que ell, des de Ciutat estant, havia impulsat nombrosos actes culturals a Santa Maria com les "Festes Literàries" a Son Pou de Coanegra, llibres i homenatges, en els quals tenia cura que venguessin al poble persones com Francesc de Borja Moll, Guillem Colom, Llorenç Moyà, Llorenç Villalonga i altres. A l'estiu sempre aprofitava la venguda a Mallorca de Miquel Dolç o d'Antoni-Lluc Ferrer per organitzar una trobada amb els joves del poble. Una vegada, el 1974 o 1975, que anàrem a sopar

Sala d'exposicions

EXPOSICIO DE LLIBRES

De dia 14 a dia 21
de Desembre

OBERTA CADA DIA DE:
19 a 22 hores

Dissabte de 16 a 20 hores
Diumenge de 10 a 13 hores

SANTA MARIA

Sala d'exposicions de
"LA CAIXA"
CARRER LLARG

COL·LABORA
EXCM. AJUNTAMENT DE SANTA MARIA

OBRA CULTURAL
DE LA CAIXA DE PENSIONS PER A LA VELLESA I D'ESTALVIS

CAIXA DE PENSIONS
"la Caixa"
de Catalunya i Balears

a Sa Sïnia, ens va comparèixer la parella a veure què fèiem. Ens havien denunciat per subversius! Don Pep va quedar un poc regirat perquè en Miquel Dolç sols ens havia parlat dels clàssics grecs i n'Antoni-Lluc de les seves investigacions sobre el segle XIX a Mallorca. Jo m'ho vaig agafar a broma.

No va ser fins ben a finals dels setanta i ja en els anys vuitanta, a principis de la dècada, quan es varen tornar fer amb més intensitat actes i activitats culturals. Es tractava de tornar reactivar la tasca a favor de la llengua i cultura, un cop passada la febrada juvenil dels anys setanta. Així, vaig organitzar, amb l'ajut de Josep Capó, una altra vegada al local de la Caixa, una xerrada d'Aina Moll, amb una assistència massiva de gent. Tornàrem editar els cartells i les octavetes a la Palmesana. La xerrada va ser sobre la qüestió d'"El Decret de bilingüisme i la normalització de la nostra llengua", on Aina Moll va desgranar a la perfecció l'argumentari que tan bé havia construït el seu pare. Aleshores diverses persones del poble ja s'havien fet sòcies de l'Obra Cultural de manera directa. Va ser a principis dels anys vuitanta també, sense que mai no es deixassin d'organitzar coses, que es va voler constituir una nova delegació de l'Obra Cultural Balear. Jo en vaig ser el representant, delegat o president, durant una bona sèrie d'anys. Si bé és cert que l'entitat pràcticament no va fer vida associativa. Va ser aleshores, el setembre de l'any 1981, quan amb Joan Serra Mercadal, Pere Vich Salom i altres joves com Mateu Grau i Vich, Margalida Juan i Alomar, Bernat Calafat i Vich, Vicenç Grau i Vich, Ramon Canyelles i Canyelles i Jaume Artigues i Fiol, que curiosament quasi tots provenien del Club Tramuntana, vàrem decidir crear la revista Coanegra, la primera publicació periòdica publicada íntegrament en català a Santa Maria, que durant molts d'anys va ser una publicació de l'Obra Cultural Balear.

Així i tot no es deixaren d'organitzar actes. Entre molts d'altres actes record els fets amb Damià Pons, sobre Llorenç Riber, i

amb Josep Maria Llompart. Organitzàrem, amb Josep Capó, els "Premis Literaris Onofre Jaume de Coanegra" i, això sí, cada any assistíem amb el Pare Capó, fos on fos i fes fred o calor, als aleshores encara modestos actes del 31 de desembre i ajudàvem amb el que podíem les campanyes i activitats de l'Obra. Tot i que en diverses ocasions ho vaig intentar fent gestions directes davant l'entitat, don Pep es va negar en redó i amb tota fermesa al fet que, en vida seva, se li fes cap reconeixement

Val a dir que els esdeveniments polítics a partir del 1987, de bell nou, capgiraren una mica la nostra intenció inicial i ens tornàrem veure immersos dins el bolic de l'activitat municipal, deixant una mica de banda l'activitat associativa de l'Obra. Varen ser els anys de la presidència d'Antoni Mir, en els quals col·laboràrem sempre de manera molt intensa i, d'una manera personal, vaig ajudar a la revista El Mirall, de la qual crec recordar que en vaig ser membre del consell de redacció, cap de redacció i editor durant una temporada. Amb tot l'Ajuntament de Santa Maria ha participat i participa en totes les campanyes i jornades, correllengües i diades, que l'Obra du a terme. D'alguna manera, l'actitud favorable a la nostra identitat de poble de la corporació municipal santamariera i de tots els partits polítics locals és el resultat de la tasca que un grupet de joves va començar, amb l'impuls de dos vicaris joves, ara fa quaranta anys, aquell 1968 tan assenyalat. Han passat tants d'anys i la memòria és tan traïdora que hi ha molts de fets i noms que se m'han esborrat, per això abans que el pas del temps acabi d'esvair aquesta petita història l'he volguda recuperar de l'oblit.

És sobre aquesta llarga i continuada presència de l'Obra Cultural a Santa Maria, i de tot allò que significa, que la nova delegació, pel que sembla la tercera o la quarta, si comptam el Club Endavant, comença la seva activitat. Jo li desig una llarga i fecunda tasca, perquè a tots ens farà ben molta falta.

APUNTS DEL PLENARI MUNICIPAL DE L'AJUNTAMENT DE SANTA MARIA, 27 DE NOVEMBRE DEL 2008

Guillem Ramis,

A la fi tornàrem a celebrar un plenari que començà amb l'aprovació de les actes dels plenaris anteriors.

Varen ser un total de 7 les actes aprovades d'una sola tacada (d'abril a octubre del 2008), totes amb els vots favorables de GPSM, UM, PSOE i PP i l'abstenció de EU-EV.

"Pla Municipal drogodependències", aprovat per unanimitat després d'una resumida i ben elaborada exposició del pla, realitzada per un dels membres de l'equip redactor.

Aplicació del conveni col·lectiu de l'ajuntament al personal de la Residència de Cas Metge Rei. Aprovat amb els vots de GPSM, UM, PSOE, PP i l'abstenció de EU-EV.

L'any 2007 ja disposàvem d'aquest conveni i s'ha aplicat durant l'any 2008 a la resta del personal laboral de l'ajuntament. El conveni és del gust de l'equip de govern i també del personal de la Residència de Cas Metge Rei. Resulta mal d'entendre el retard en l'aplicació del conveni i sembla una burla que no s'hagi aplicat a partir del gener del 2008. No podem estar d'acord amb la dilatació del procés de negociació del conveni que ha fet l'equip de govern.

Oferta a la Conselleria d'Educació de la resta de la parcel·la on actualment es construeix la nova escola perquè s'hi construeixi un institut. S'aprova per unanimitat. EU-EV votam a favor de l'oferta no perquè haguem canviat d'opinió i ara ens agradi l'emplaçament escollit per edificar la nova escola i el futur institut, sinó perquè a pesar nostre la majoria municipal va decidir crear allà la futura zona escolar i perquè el futur institut de Santa Maria és molt necessari i ja s'hauria d'estar construint.

Pujada de les taxes de les prestacions de la Residència de Cas Metge Rei. EU-EV hi votam a favor perquè entenem que necessàriament s'han d'adaptar els preus de la residència a la pujada anual de les despeses.

Reglament intern de la Residència de cas Metge Rei. Hi votam a favor perquè era evident que mancaven normes explícites de funcionament de la residència. Creim que amb el nou reglament es facilitaran les relacions entre les persones internes, les visites i el personal que hi treballa.

Moció de Batlia per adherir Santa Maria del Camí a la Xarxa Balear de Pobles pel clima. És una bona declaració d'intencions i no la podem rebutjar. Queda per veure fins a quin punt s'implicarà l'equip de govern i quines mesures pràctiques s'adoptaran a Santa Maria perquè l'adhesió no quedi en una simple declaració d'intencions.

Moció de Batlia per adherir Santa Maria del Camí a la campanya "Un mes dedicat als drets humans". És una bona

iniciativa sumar-se a la campanya, però sembla que queda un poquet pobre si l'ajuntament no aconsegueix fer arribar la campanya a la resta d'entitats del poble.

Moció del PP perquè Santa Maria del Camí disposi de la figura del Policia tutor. Sembla que la idea pot ser bona en unes altres circumstàncies; de moment sols el grup municipal del PP ho veu necessari i vota a favor de la proposta.

Moció del PP sobre l'Escola Graduada. És una qüestió que el PP ha plantejat en altres ocasions i a la qual cap altre grup municipal no ha donat suport. Proposen que l'ajuntament assumeixi el compromís de crear un casal d'entitats ciutadanes a l'Escola Graduada en el moment que la Conselleria d'Educació desafecti l'edifici. No sembla que això hagi de passar en els propers anys, però si passa, en ser el moment, l'ajuntament ja decidirà el que trobi més convenient.

Moció d'EU-EV sobre trànsit motoritzat. Com en altres ocasions intentàrem que s'aprovassin algunes propostes per pacificar el trànsit motoritzat i afavorir la mobilitat dels vianants dins el casc urbà, però totes les propostes foren rebutjades per l'equip de govern. Tal com era d'esperar la batlessa va declinar la responsabilitat afirmant que totes les actuacions realitzades en qüestió de trànsit s'han fet previ informe favorable i criteri de la policia municipal. És evident que per a l'equip de govern la reordenació del trànsit a Santa Maria és un tema prou delicat i que la participació de l'oposició, també en aquesta qüestió, li resulta molt incomoda.

Moció d'EU-EV sobre precís i preguntes en els plenaris. Portàvem ja quasi un any sense que la batlessa admetés que en l'apartat de precís i preguntes els regidors i les regidores les poguéssim formular oralment, si no s'havien registrat amb 48 hores d'antelació. Per això presentàrem la proposta, amb la intenció de fer constar en acta la negativa de la batlessa a admetre preguntes orals dels regidors sense prèvia presentació en el registre municipal. La cosa no ens va sortir bé del tot, però hem millorat una mica la situació. Ara ja podem tornar a fer preguntes oralment com abans sense haver-les de registrar amb 48 hores d'antelació, però deixà ben clar la batlessa que si no passam per l'embut del registre, tal com permet la llei, les preguntes no seran contestades fins al proper plenari.

En l'apartat de precís i preguntes, per primera vegada en el que portam d'any, tal com sempre havien fet els batles anteriors, la batlessa ens va permetre realitzar les preguntes oralment sense haver-les registrat abans.

casa de la vila

M. R.

SUBVENCIONS DEL MINISTERI D'ADMINISTRACIONS PUBLIQUES

La promesa del president del Govern espanyol, J. L. Rodríguez Zapatero, de subvencionar obra pública als ajuntaments per afrontar millor la crisi econòmica, s'ha concretada a través del MAP amb una quantitat propera al milió d'euros per als municipis semblants al nostre. S'ha considerant el cens d'habitants del 2007, que a Santa Maria era de 5.497 habitants aleshores, i ens ha correspost una subvenció de 972.904 euros per a nous projectes d'obra pública.

L'ajuntament ha presentat els següents projectes:

1.- Millora i embelliment del accés a Santa Maria des de la MA-310 i accessibilitat a la nova escola

El projecte abasta des del cementeri a l'entrada al poble i puja fins a 501.579 euros.

2.- Reforma del casal de Ca s'Apotecari.

Reforma parcial que inclou el canvi de coberta, la dotació de serveis (electricitat, calefacció, ascensor, eliminació de barreres arquitectòniques, etc.). Projecte de 399.349 euros.

3.- Ampliació de la piscina municipal petita i millora del seu entorn.

La capacitat de la piscina es duplica. Projecte de 46.956 euros.

4.- Desmuntatge de la creu dels caiguts.

Obra prèvia a la reforma de la plaça. Projecte de 25.018 euros.

SUBVENCIONS DEL SOIB

Aquestes subvencions del SOIB per disminuir també els efectes de la crisi econòmica estan dirigides a persones en atur, per dedicar-les a obres municipals.

L'ajuntament va presentar les sol·licituds pertinents per a picapedrers i jardiniers i va obtenir una subvenció per a 4 persones a partir de desembre i per una durada de mig any. Aquest grup està treballant a la zona de Terrades, fent millores a les voreres i en l'eliminació de barreres arquitectòniques. El mes de gener comença un altre grup de 5 persones, també picapedrers i jardiniers, que es dedicarà a millorar els jardins i les places del poble

Una altra persona, subvencionada pel SOIB via mancomunitat, treballa també al poble fent un seguiment de la recollida selectiva, intentant detectar les deficiències i irregularitats per millor solucionar-les.

Tot aquest personal treballa per al poble a un cost zero per a l'ajuntament.

CAMPANYA ECOLÒGICA I DE PROMOCIÓ DEL COMERÇ LOCAL

Es tracta d'una campanya conjunta de l'ajuntament amb PIMECO i amb l'Associació de Comerciants de Santa Maria. S'estan fent accions per potenciar el coneixement dels comerços i fomentar el consum local. Primer hi va haver una participació de les escoles. Els nins de tercer de primària dibuixaren els diversos comerços del poble, llavors els seus dibuixos s'exposaren als comerços i ells, si trobaven on estava el seu dibuix exposat, rebien un premi.

També s'ha fet publicitat i una campanya d'eliminació de les bosses de plàstic, que creen un problema ecològic i per tant es pretenen anar eliminant progressivament. Amb tal motiu a les botigues s'està obsequiant els clients amb unes senalles per facilitar tal finalitat ecològica.

RESTAURACIÓ A SON LLAÜT

Es durà a terme pròximament una restauració de l'antic cup i dels magatzems (sitges) dins la zona d'ús municipal, gràcies a una ajuda de la Conselleria de Patrimoni del Consell Insular de Mallorca. El grup municipal Esquerra Unida-Els Verds a l'Ajuntament de Santa Maria del Camí presenta, per sotmetre a la consideració del proper ple municipal, la següent proposició d'urgència relativa a:

LA MASSACRE DEL POBLE PALESTÍ PER PART D'ISRAEL

La població civil de Gaza, sotmesa a un duríssim bloqueig per part d'Israel, viu des de fa mesos una dramàtica situació de pobresa i mancances de tota mena. Des del dissabte 27 de desembre s'hi ha afegit la brutal agressió de l'exèrcit israelià, primer en forma d'atacs aeris i, des del dissabte 3 de gener, d'invasió terrestre. Els atacs han causat més de vuit-cents morts, milers de ferits greus, destrucció d'equipaments i infraestructures i una gran emergència humanitària.

PROPOSTA D'ACORD

El Ple de la Corporació Municipal de l'Ajuntament de Santa Maria del Camí acorda:

1. Demanar que s'aturi de forma immediata i urgent la massacre que està patint el poble palestí a la franja de Gaza.
2. Exigir a Israel el final de l'ocupació de Cisjordània, la paralització de la construcció del mur, l'abandonament dels assentaments de colons i el compliment de totes les resolucions de les Nacions Unides sobre el conflicte.
3. Demanar a la Unió Europea, al Govern espanyol i a les institucions autonòmiques que condemnin rotundament l'actuació d'Israel i que pressionin en aquest sentit amb les mesures diplomàtiques, econòmiques i comercials que estiguin al seu abast.

casa de la vila

FOTO: MAF

VISITA DE LA PRESIDENTA DEL CONSELL INSULAR

J. A.

El passat dijous dia 15 d'aquest mateix mes de gener la Sra. Francina Armengol, Presidenta del Consell Insular de Mallorca, acompanyada pel Sr. Jaume Garau, conseller del Departament de Benestar Social, per la Sra. Josefina Ramis, consellera del Departament de Joventut i Igualtat, i pel Sr. Joan Serra, secretari tècnic del Departament de Cultura i Patrimoni, es personà en visita institucional a l'Ajuntament santamarier, a on fou rebuda pels membres del consistori i per dirigents de les distintes formacions polítiques del poble, amb els quals departí sobre assumptes referents al municipi que requereixen l'atenció de la institució que presideix.

A continuació va visitar la residència d'ancians de Cas Metge Rei, interessant-se pels residents i comprovant in situ la bondat i l'eficàcia dels serveis que tenen al seu abast.

Devers la 1 del migdia es va reunir, a la sala de Plens de l'Ajuntament, amb els representats d'associacions i altres entitats locals: musicals, culturals, recreatives, esportives, de pensionistes i de persones majors..., així com també amb els mitjans de comunicació del poble, tots els quals havien estat prèviament convidats a mantenir l'encontre amb la Sra. Armengol, a fi de poder exposar-li les seves inquietuds per llurs mancances més peremptòries.

Encetà la reunió la batlessa Sra. Vich, que donà la benvinguda a l'egregia visitant, i convidà seguidament els assistents, en nom de la Sra. Presidenta i del seu propi, a presentar les seves peticions.

A mesura que els portaveus de les entitats allà representades exposaven per torn les seves cuites, la Sra. Presidenta anava prenent-ne complida nota: qui li demanava més ajuda econòmica; qui un local a on establir-hi la seu de l'entitat; qui més facilitats d'accés per poder obtenir informació a transmetre als ciutadans; qui millores per l'esport o la cultura. Així foren passant els minuts fins que el darrer dels convidats hagué formulat la seva petició.

Tot seguit la Sra. Armengol, en ús de la paraula, agrai als presents la seva assistència i les formulacions presentades, les quals faria arribar als corresponents departaments per a la seva possible solució, car per a ella el fet de millorar la situació de les associacions representa un repte que està disposada a guanyar, tota vegada que les activitats de dites entitats són un reflex de la vida política del poble mallorquí.

Sense fer orelles sordes a cap de les demandes ni fent promeses de difícil o impossible compliment, deixà ben palès que malgrat no fos aquest el seu quefer directe, s'hi sentia involucrada i faria tot el que estigués a la seva mà perquè ningú no se sentís decebut.

Acabada la part diguéssim formal, continuà departint amb els assistents palesant un tarannà franc i proper, que fa que el seu tracte sigui amable i amant.

opinió

LA TARGETA CIUTADANA DE PALMA

Guillem Ramis i Canyelles
Membre de l'Associació d'Usuaris del Tren

La Targeta Ciutadana de Palma és un sistema modern d'abonament al transport públic, dels millors que hi ha en tot l'estat, però té l'inconvenient que discrimina els usuaris d'alguns pobles perquè els seus ajuntaments no han volgut signar convenis de col·laboració amb l'Ajuntament de Palma.

La Targeta Ciutadana de Palma, a diferència d'altres targetes de transport, és molt senzilla, pràctica i bona d'entendre, està pensada per satisfer els usuaris i perquè tots la vulguin utilitzar.

Permet als usuaris que poden adquirir-la gaudir del bus de l'EMT còmodament, carregar-la amb tranquil·litat adaptant les quanties a carregar a les necessitats de cada persona, sense haver de passar pena que el saldo carregat caduqui, com passa amb la Targeta Intermodal, tan criticada pels usuaris dels Serveis Ferroviaris de Mallorca.

Per acabar amb la discriminació entre les persones que poden adquirir-la i les que no, el Govern balear hauria d'assumir que el transport públic de Palma és un servei públic per a tots els ciutadans i les ciutadanes de les Illes Balears, i substituir l'acord existent entre l'Ajuntament de Palma i altres ajuntaments per un altre acord entre el Govern balear i l'Ajuntament de Palma.

Però per algun raonament estrany, els responsables del transport públic, en comptes d'acabar amb la discriminació i permetre que tothom pugui adquirir la Targeta Ciutadana, consideren que si no existeix un sistema semblant i amb els mateixos avantatges per als usuaris a cap altre lloc de tot l'estat vol dir que el sistema no deu ser bo i per tant el volen canviar.

No importen el grau de implantació ni el nivell de satisfacció que ha generat fins ara la Targeta Ciutadana, s'han d'imposar unes noves tarifes i uns nous models d'abonaments per

qüestions que difícilment podem entendre els usuaris. La propera i imminent implantació de l'anunciat nou sistema de tarifes a l'EMT, en detriment de la Targeta Ciutadana, és un error que empitjorarà la qualitat del servei i no ajudarà a guanyar nous usuaris per al transport públic.

El nou sistema de tarifes està pensat per satisfer els gestors, per facilitar el control i l'administració de les empreses, no per afavorir i augmentar la utilització del transport públic. La promoció del transport públic s'ha de centrar en les persones que encaranol'utilitzen, amb mesures que millorin l'eficiència i la qualitat del servei, no amb abonaments i ofertes per a que els usuaris habituals l'utilitzin encara més del que ho fan.

Les persones tenim les necessitats de transport que tenim, no les que desitjam. Amb les noves ofertes de tarifes bonificades per a la gent que utilitzi el bus més de 50 vegades cada mes les nostres necessitats de transport públic no canviaran.

Hi ha persones que van a la feina caminant i fan la tornada amb el bus, altres sempre van caminant o en bicicleta i sols utilitzen el bus si fa mal temps, i altres tenen la sort de tenir les seves ocupacions a prop de casa i sols utilitzen el bus per a desplaçaments ocasionals o necessitats puntuals.

Amb les necessitats de transport públic, igual que passa amb altres serveis públics, pitjor estan les persones que més l'utilitzen i millor les que menys el necessiten.

Si una persona es desplaça en bus més de 50 vegades al mes es passa moltes hores dins el bus i no ho fa per gust ni per caprici. Probablement és una persona poc afortunada, que té l'ocupació lluny de casa per culpa de la distribució urbana, i per això el criteri de solidaritat és important que es contempli en les tarifes del transport públic. Però per altra banda resulta poc raonable que, per conveniències de l'Administració, les persones que utilitzen menys el bus no puguin gaudir d'un abonament de transport públic en igualtat de condicions pel simple fet de no utilitzar-lo amb molta freqüència.

Les tarifes i els abonaments al transport públic s'han d'elaborar i fixar amb criteris polítics, socials i ecològics. Utilitzar només criteris mercantils per fixar les tarifes del transport públic pot ser raonable en empreses amb ànim de lucre, però en una administració pública és inadmissible.

<http://autren.baleaerweb.net>

FUSTERIA

CANYELLES S.L.

MIQUEL I MATIAS CANYELLES PIZÀ

C/. Costa i Llobera, nº 2 Tel. 971 62 00 80 - Fax 971 14 09 08
07320 Santa Maria del Camí

FERRERIA JUAN COLL S.L.

FERRO I ALUMINI

Reixes - Balcons - Portes

Portes Basculants

Persianes en alumini i ferro

Polígon Son Llaüt - 07320 - Santa Maria del Camí
tels/Fax: 971 620 252 - mòbil Joan 607 496 602

SEMPRE ESTAM EN LES MATEIXES

Mariano Moragues Ribas de Pina

No fa molt vaig anar a fer un cafè i hem vaig trobar amb quatre que jugaven a cartes i dos que miraven la feta. Un dels que jugaven era d'origen peninsular, però fa més de vint anys que rodola per Mallorca; els altres cinc eren mallorquins de soca-rel. Idò bé, els cinc mallorquins, quan es dirigien al foraster arrelat a Mallorca, ho feien en castellà. Aquest fet es dona arreu arreu en moltes circumstàncies, i que em tirin d'una passa si qui més qui manco no podria donar testimoni de fets semblants. I tant sovint es dona que ja ni ens crida l'atenció; giram la llengua com si res i, cara alegre i cul batut, no ens fèiem problema.

I jo, que també sovint caic dins aquest mal vici, em deman: Com així s'ha normalitzat aquesta situació anormal? Com llamps ens deixam menjar les sopes damunt el cap? A on treu cap que haguem de ser nosaltres, dins ca nostra, els que hem de amollar el mac en terra? On s'ha vist mai que una gent que du anys i més anys vivint al nostre poble no tengui la delicadesa d'aprendre la nostra llengua? Com ens han trabucat el cap i han fet que, sense tèmner-nos, ens tirem terra damunt?

Seria qüestió que reflexionàssim sobre aquest fet tan "contra natura", de seguir la voga sense pipellejar. Pens que hi ha clares raons polítiques i històriques, i per ventura qualcuna idiosincràtica, que han fet que ens haguem empassolat com a natural l'imperialisme lingüístic. De fet, per dominar un poble es diu que el camí més dret és robar-li la seva llengua i la seva història, que són claus per definir la identitat. Així ho feren amb els que tenim més de 40 anys, deixant-nos analfabets en la nostra llengua i sense una paraula sobre la nostra història. I quan dic raons polítiques i històriques no sols em referesc al passat, sols vull dir que la cosa ve d'enrera: durant més de dos segles la nostra llengua i la nostra història han sofert una malmenada fora mida del tot evident, però encara ara hem d'aguantar arrambatges de dins i de fora: basta veure el batlle de Calvià, l'amo de Air Berlín, el manifest d'en Fernando Savater i companyia, les declaracions permanents dels locutors de la COPE, les darreres declaracions d'en Fraga, que trobava que, als nacionalistes, els haurien de penjar (lo seu seria que començàs a donar exemple i penjar-se ell mateix per nacionalista espanyol), etc. Podriem seguir amb un enfiloi d'improperis, mentides, manipulacions i altres herbes per l'estil.

Però el que és més trist és que molts de mallorquins s'han begut el verí i les han fet entrar pel cavat, com a xotets de cordeta, de tal manera que, acomplexats o resignats, ja han tirat les rendes damunt el coll i no gosen posar peu fiter per defensar allò que és part essencial de la nostra identitat. I pitjor encara, molts de mallorquins que profetitzen la mort de la nostra llengua, hi han allargat el coll sense motar, com si tenguessin la sang de peix. I, per a més inri, fins i tot hi ha qui considera que aquesta defensa de la llengua pròpia és una obsessió de gent radical, intolerant.

Noemi
Esmeralda

Joiaria tradicional mallorquina
Reparació i restauració de joies,
creacions pròpies

Reina Esclaramunda 4, Palma-tel: 971710907

NOVES FORMES
NOVES FORMES

Tel. 971 14 06 34

C/. Antoni Gelabert, 14 A
Santa Maria del Camí
Antiga Perruqueria Can Buc

sa mosca

FONTS ALTRA VEGADA

Aquesta Mosca no va obrir sa trompa per emetre cap so quan aquest estiu passat va comprovar com les fonts públiques del nostre poble romanien seques i eixutes com les arenes d'un desert pel fet que estàvem en una època d'escassetat d'aigua, o almanco aquesta era la informació que rebíem els soferts contribuents, i li semblava fins a un cert punt lògic que es fessin economies del líquid element, dit sense snobismes: d'aigua.

Han anat passant els mesos i les fonts continuen igual que a l'estiu: seques. El que no continua igual és el cabal de l'aigua que ara tenim a la nostra disposició. Sembla-li, a aquest dípter, que no es deu tractar de tenir o no tenir aigua, que si així fos ara mateix les fonts estarien plenes.

Què és el que passa? Tornaran les fonts a servir per al que foren fetes? Continuaran com estan ara per temps indefinit? Seran reemplaçades per altres ornaments públics? Són preguntes a les respostes de les quals aquest volàtil insecte no ha tengut accés. Tal volta amb el temps en sàpiga la solució. Fins aleshores all i aigua.

Aquesta Mosca és ben conscient de la fama que tenen els de la seva espècie de freqüentar els llocs més indignes i de remoure la femta, però al mateix temps sap de coses exquisides, essent capaç de morir juntament amb altres 1.999 per tastar una llepolia.

Doncs bé, ara se n'ha trobat una, de cosa agradable, i és ni més ni manco el treball que s'està fent a la vorera del carrer Jaume I, a l'indret del passeig Jaume III. Des de sempre aquell tros de vorera estava sense enrajolar, cosa que causava els naturals inconvenients als pares, les mares i els infants en el seu trajecte cap al col·legi de su-allà ran. Al final s'hauran acabat aquestes molèsties, puix que el treball que s'hi du a terme és el seu enrajolat. En dona fe la adjunta fotografia. Congratulacions.

AUTOESCOLA

RUBI

Telèfons: 607 582 820 / 615 056 363

Permisos A, B, BTP · Llicències ciclomotor
SANTA MARIA · ALARÓ · BINISALEM

VIDRES STA. MARIA

***Vidres, Aluminis, Manpares,
Bany, Persianes...***

***Poligon Son Llaüt - 07320 Sta. Maria
Telèfon 971 140 034 - Fax 971 140 700
mòbil 639 289 776***

EL NADAL ARRIBA A CAS METGE REI

text i fotos: Maria-Antònia Ferrer i Vidal

TALLER D'ELABORACIÓ DE JOGUINES AMB JOAN SANS

ANTONI TUGORES ENS PARLA DE CUINA EN TEMPS DE NADAL

El passat mes de desembre a la Biblioteca de Cas Metge Rei varem organitzar, com pertoca, activitats nadalenques per finir l'any.

L'investigador de la cultura popular, pedagog i mestre menorquí Joan Sans -autor del llibre *Jugar a fer juguetes*- ens va parlar de **"La importància del joc i la joguina en l'educació dels infants"**. En Joan, gran coneixedor del món del joc i la jogueta, un parell de dies després va ensenyar als nostres usuaris més petits (i als més grans) com fabricar les seves pròpies joguetes de manera artesana a partir de fruits, capses de mistos, pots, pedres, canyes, corda, botons, fil..., materials senzills que amb paciència, molta creativitat i imaginació es convertiren en cotxes, sonalls, vaixells, telèfons, pepes..., en vertaders companys de joc dels infants. Durant totes les festes de Nadal vàrem poder gaudir d'una mostra de la col·lecció de joguines d'en Joan, així com del betlem realitzat amb verdures i fruites.

I per parlar de **"La cuina mallorquina en temps de Nadal"**, el periodista, investigador i escriptor Antoni Tugores ens oferí una xerrada. Al marge de la tasca informativa, ha conreat el teatre i la narració i ha escrit diverses biografies. L'any 2004 va publicar dos toms de *Memòria Gastronòmica de Mallorca* -aplec de receptes de cuina aparegudes en fascicles en el *Diario de Mallorca*. L'autor de la *Memòria de la cuina mallorquina* (recull de receptes antigues de tots els pobles) va fer un repàs gastronòmic històric per la cuina de la nostra illa, fent especial esment als plats nadalencs. La xerrada, com pertoca, va acabar amb un tast de torrons.

El passat mes de desembre també va tenir lloc a la biblioteca una xerrada col·loqui del pedagog, mestre i educador social Antonio José Muñoz sobre **"La família amb fills adolescents"**, activitat inclosa dins el Pla municipal de prevenció de drogues.

Respecte als concursos de la nostra biblioteca, darrera les pistes d'"El personatge misteriós" del mes de desembre s'hi amagava **La reina de les Neus**, personatge creat per l'escriptor de contes Hans Christian Andersen. I el guanyador del darrer concurs de l'any va ser en Biel Pisà Ferrer.

Sabeu a quin personatge misteriós fa referència aquest text?

*"Havia carregat les seves tres mules amb feixos de llenya i es disposava a tornar a la ciutat quan va veure al lluny una gran polseguera. Esperonat per la curiositat, va amagar les mules darrere d'unes mates i es va enfilar dalt d'un arbre per tal de veure sense ser vist. Quan la va tenir més a prop, va veure que es tractava d'una banda de bandolers armats fins a les dents. Van descavalcar i van fermar els cavalls als arbres i parant-se davant d'una gran roca mig amagada per uns matolls, van cridar unes paraules màgiques. Aleshores, la gran llosa de pedra va girar sobre si mateixa, es va obrir i va deixar al descobert una immensa obertura. Els trenta-nou homes varen desaparèixer a l'interior de la cova, darrere del seu capità.
- I ara què faig? - es preguntà a dalt de l'arbre."*

El llibre amagat darrera les pistes del mes passat era *Els andròides somien amb xais elèctrics?*, de Philip K. Dick (Chicago 1928-1982), considerat un dels majors escriptors de ciència ficció nord-americana.

Aquesta novel·la, coneguda també com *Blade Runner* -protagonitzada per humans amb andròides practicants d'una nova mena de religió, el "mercerisme"-, és un clar referent del gènere de ciència ficció. L'obra planteja l'obstinada recerca dels andròides per conèixer els seus creadors i trobar sentit a la seva existència o demanar una pròrroga a una existència que intueixen efímera. L'any 1982 Ridley Scott va dirigir una pel·lícula basada en aquesta obra que amb el pas del temps s'ha convertit en un film de culte, igual que la seva banda sonora, del compositor grec Vangelis.

A continuació vos oferim un fragment del text del **"Llibre Amagat"** del mes de gener. Esperam la vostra participació!!!

"A vegades no torno al pensionat, dormo amb ell. No vull dormir als seus braços, amb la seva escalfor, però dormo en la mateixa habitació, al mateix llit. Algunes vegades no vaig al liceu. Anem a sopar a la ciutat de nit. Em dutxa, em renta, m'eixuga, adora, m'empolaina i em vesteix, m'adora. Sóc la preferida de la seva vida. Viu amb l'espant que trobi un altre home. Jo mai no tinc por de res semblant. També sent una altra por, no perquè sóc blanca, sinó perquè sóc jove, tan jove que podria anar a la presó si es descobrís la nostra història. Em diu que segueixi mentint a la meua mare i en especial al meu germà gran, que no digui res a ningú. Segueixo mentint. Me'n ric de la seva por..."

Horari Biblioteca

De dimarts a divendres: de 16'00 a 20'00 h.

Dimarts i dijous: de 10'00 a 14'00 h.

Dissabtes: de 9'00 a 12'00 h.

Activitats programades

Dimarts 27 de gener a les 20'00 hores, xerrada conferència **"Les addiccions en els temps actuals"**, a càrrec del Dr. José Mª Vázquez Roel, director de la Clínica Capistrano

50 ANYS DE RIALLES!

Miquel Ramis i Moyà

Ple a vessar. Aquest era l'aspecte que presentava l'auditori de Ses Cases dels Mestres el passat diumenge 21 de desembre amb motiu de la celebració del 50è aniversari de l'Antic Grup de Teatre del Convent. Recordant el que se citava en el darrer número d'aquesta mateixa revista, va ser el dia de Pasqua del 1958 quan el grup, aleshores l'*Agrupación Artística Santa Maria*, trepitjava per primera vegada el cadafal del *Salón del Convento*. La fita, l'aniversari, calia celebrar-la. 50 anys, malgrat no siguin continuats, no es compleixen cada dia.

L'acte començà amb puntualitat anglesa. Entre el públic hi eren presents molts dels que en un moment o altre havien format part de l'agrupació. Ocupant una de les cadires de la primera filera, Mn. Pere Torres i Siquier, fundador i primer director del grup teatral. Després de repassar breument la història de la companyia -història que per cert també pogué ser coneguda a través de les imatges que s'anaren projectant a la pantalla mentre els assistents esperaven que començàs l'acte- i de recordar els que malauradament ja ens havien deixat (Bàrbara Amengual de *Ca na Sardana*, Joan Bermejo i Biel Juan Feliu), fou el primer director del grup el que pujà sobre el cadafal i prengué la paraula.

Mn. Pere Torres es dirigí als presents recordant els inicis de la companyia, donant a conèixer la relació que mantenia amb aquells al·lots, el que suposava el teatre per a ells, contant alguna anècdota. Realment foren unes paraules plenes de sentiment, d'emotivitat, d'enyorança, correspostes amb un sentit aplaudiment.

Els allà reunits, a més de ser-hi per assistir a l'homenatge, també hi eren per gaudir de la representació de la comèdia *Trumfos Oros*, original de Xesc Forteza. Durant gairebé dues hores els actuals components de la companyia entretingueren el públic despertant més d'una rialla. Finalitzada aquesta, l'Ajuntament de Santa Maria del Camí volgué obsequiar tots els actors, les actrius i d'altres (llums, so, muntatge de decorats...) pel seu pas per la companyia. Cal dir que el nombre supera la cinquantena i, d'ells i dels considerats veterans, hi eren presents a més de Nicolau Canyelles *Carrió* i Joan Dols de *Son Dols* (encara en actiu), Antònia Pizà *Pessiga*, Catalina Llabrés, Antoni Sans Nerudín, Esperança Canyelles *Divertida*, Macià Canyelles *Picarola*, Monserrat Canyelles *de Can Beia*, Toni Borràs, Coloma Mesquida *Puça* i Magdalena Capó des Cabàs. Tots ells, més els joves que s'han anat afegint al grup durant aquests gairebé darrers 15 anys, immortalitzaren el moment amb la fotografia que acompanya aquest article.

L'emotiu acte acabà de la millor manera possible en ple hivern: amb una xocolata amb ensaïmades.

CONCERT DE NADAL

text: Bernat Gelabert

foto: Rafel Pisa

El passat 27 de desembre va tenir lloc l'habitual concert de Nadal de la Banda de Música de Santa Maria del Camí, amb la novetat de fer-lo, per primera vegada, juntament amb la coraleta de l'Escola Municipal de Música Andreu Torrens.

Fruit de les bones relacions d'ambdues entitats i la predisposició dels dos directors dels conjunts, Toni Delgado en la banda i Neus Colomar en la coraleta, es preparà un concert en tres parts.

A les 20.30 hores, puntuals i amb l'auditori de Ses Cases des Mestres de gom a gom, començà l'actuació.

Obrí el concert la Banda de Música amb un seguit de peces variades, des d'un pasdoble a música de cinema. Seguidament la coraleta oferí tres peces del seu repertori. El plat fort fou a la tercera part, on ambdues formacions

s'ajuntaren per oferir dos temes: *El Caracol mifasol*, un tema compost per Ferran Ferrer, per a banda i cor de veus blanques; i *1492: The conquest of paradís*, tema compost per Vangelis per a la pel·lícula del mateix nom dirigida per Ridley Scott. Per acabar la banda interpretà dues versions més modernes de dos temes nadalencs, com són *Feliz Navidad* i *Jingle Bells*.

Després dels nombrosos aplaudiments s'oferí un bis, una peça més moderna, *We Will Rock you* de Queen, amb l'acompanyament rítmic de tota la sala.

CONCERT DE NADAL A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL

Text: M. Cabot
Fotos: J.A.

Dissabte dia 3 de gener a les 20.30 hores, amb una gentada que ho escoltava, es va cantar

EL PRECIÓS XIII CONCERT DE NADAL A L'ESGLÉSIA
PARROQUIAL DE SANTA MARIA DEL CAMÍ

"Del treball surt el profit", i una vegada més s'ha confirmat així.

La feina del concert es destriava amb unes tasques conjuntes, i al mateix temps molt definides:

Una part era la dels instruments, que eren el violí i la flauta travessera (a part del piano d'acompanyament). Aquesta tasca la va dur a terme l'Escola Andreu Torrens de Música, representada per na Guida Sbert Juan al violí i na Maria del Mar Payeras Prats a la flauta travessera, amb l'acompanyament en el moment de les seves interpretacions del mestre director Vicenç Juan Rubí al piano, que el va fer d'una forma tan amorosa i tan suau que els instruments ni es donaven compte i el piano, sense que el públic ni el sentís, els conduïa pel bon camí de la música de la peça que

estaven tocant.

Una altra part era la coral infantil, que per ventura era la part més costerosa ja que s'havien d'ajuntar una quarantena de nins i nines i les seves veus (amb tot el que això representa); al final n'hi participaren 27, que ja em pareix un gran èxit per aplaudir només per aquest fet.

Pensau que de moment a aquest nivell no hi ha gens de tradició coral al nostre poble i això és un handicap que ens toca superar, emperò per això comptam amb la col·laboració de la directora del grup Neus Colomar Torres, professora de l'Escola Andreu Torrens, més que capacitada per dominar un grup de nins i nines d'entre 5 i 14 anys per tal de dur-los al solc de la cançó que s'ha de cantar, que en aquesta ocasió eren quatre nades infantils de les quals la coral de nins i nines en va treure un profit màxim pels mitjans de què disposava, deixant veure la directora en qualque moment el seu caràcter i les seves expressions plàstiques tan peculiars com enèrgiques, concretes i efectives.

Enhorabona Neus i enhorabona nins i nines! No volem acabar sense dir a na Neus que el seu tarannà ens pareix ben adient per conduir una coral a bon port, té el que s'ha de tenir per fer-ho. A títol de curiositat direm que, dins aquest grup, hi cantaven la Sibil·la i l'Àngel de les matines de la parròquia i de les matines del convent de la Soledat. Les quatre cançons eren les següents:

Cançó de bres per una princesa negra A. Rodriguez
Els tres Reis d'Orient Popular francesa/
ad. Casso i Olaya
Les campanes Canon popular
L'Infant Jesús és nat Vicenç Juan
Rubi

La tercera part de l'acte correspon el torn a la Coral Santa Maria del Camí, que ens oferí el següent programa:

Oh, Jesuset dolç.... (estrena) Pop. alemanya/ J. S. Bach
On anau? (estrena) Pop. anglesa / N. Lloyd
Santa Nit F. X. Grüber / Vicenç Juan Rubí
Nadal blanc (estrena) I. Berlin
Damunt la palla tremola (estrena) A. Martorell
Tu baixes de la Glòria..... (estrena) Pop. italiana / Vicenç
Juan Rubí
Marxa dels reis (estrena)..... Pop. provençal / N. Perret
Fum, Fum, Fum Pop. catalana / Vicenç Juan Rubí
El noi de la mare . (estrena)..... Pop. catalana / Vicenç
Juan Rubí
Adeste fideles J. F. Wade

A la segona cançó, On anau?, la nostra solista, na Cati Llabrés, interpretà un solo molt bell i millor cantat, que consisteix en tota una lletra de la cançó amb acompanyament de tota la coral cantant amb la boca tancada, que va quedar com un "toc" molt correcte dins el concert.

El Noi de la mare va ser harmoniosament acompanyada pel violí i per la flauta, instruments palpejats per les infantils manetes de na Guida i de na Maria del Mar, a les quals volem donar una benvinguda a les col·laboracions amb la coral (na Guida ja no és la primera vegada), i una més que sincera enhorabona a les dues nines i als seus progenitors, als quals faig saber que si segueixen per aquest camí serem l'enveja de la majoria de corals de Mallorca i de fora Mallorca.

Altres capítols és l'avantatge que nosaltres tenim: un "àngel de la guarda" que no tenia cap feina concreta al concert, emperò que es responsabilitza de tot i tenia cura de tot el concert des d'una certa altura, des d'on ho veia tot i podia prevenir qualsevol espifiada que anàs a succeir i ja era al lloc oportú per evitar-la. Aquesta persona era la directora de l'Escola de Música Municipal Andreu Torrens de Santa Maria del Camí, Aina Munar Salvà; no va estar enlloc i al mateix temps va estar per tot; ja voldria el Barça tenir un comodí d'aquesta categoria. Aina de part meua un HURRA!, HURRA!, HURRA!

El director del concert, el mestre Vicenç Juan Rubí, no importa fer més comentaris que dir que va estar al nivell a què ja ens té acostumats de sempre, va començar per triar un repertori primorós amb una vessant a destacar, i és que de deu cançons set van ser estrenes de la Coral. Això no passa moltes de vegades, si hi va haver una corda que a un moment donat sofria una mica, ell li posava remei de forma immediata abans que els mateixos cantaires o el públic se'n temessin, i la cosa continuava pel bon camí; només dir que el concert va ser engendrat per ell, s'han interpretat composicions de les quals ell és l'autor i per tant el principal mèrit de l'acte és seu.

És vera que la coral i els demés han passat de dos a tres mesos fent feina per a aquest concert, emperò també és de debò que ha sortit bé de veres i només desitjam que el públic que va assistir, ben nombrós, de forma un poc sorprenent ja que el concert coincidia amb el partit de futbol Barça-Mallorca televisat, cosa que en principi ens va fer pensar que l'assistència seria minsa, però està clar que fruir de bona música nadalenca sempre és fa ben agradable.

Al públic assistent vos volem dir que agraïm la vostra presència que ens dóna ales per cantar bé i coratge per seguir endavant amb la Coral, que en tornar fer anys en farà quinze!, i la nostra esperança és de fer-ne molts més si ens seguiu donant el vostre suport. El nostre propòsit és tornar-nos veure el Nadal que ve i si ja pot ser al Convent de la Soledat, que és la seu d'aquest acte, encara millor.

Encara que ja sigui amb un poc retard, BON ANY 2009 i següents!!

CONCERT D'ORGUE HISTÒRIC

text: J. A.

El passat diumenge dia 28 de desembre, festa commemorativa de l'extermini dels Sants Innocents, després de la missa vespertina, un any més l'Església Parroquial de Santa Maria del Camí fou l'escenari del concert d'orgue que, emmarcat dins el XV Simposi i Jornades Internacionals de l'Orgue Històric de les Balears que organitza des de fa 30 anys la Fundació ACA, donà el professor i compositor menorquí Tomé Olives, interpretant peces d'A. de Cabezón, Pablo Bruna, H. Purcell, F. Diego de Conceição, J. S. Bach, Maurice Green, John Travers, Mozart, B. Andreu, i de seves pròpies com Chinatown o Versió d'un senyor damunt un ruc, totes elles de magnífica execució que feren les delícies de l'escàs però interessat auditori assistent.

Enhorabona a l'intèrpret i als organitzadors de l'esdeveniment.

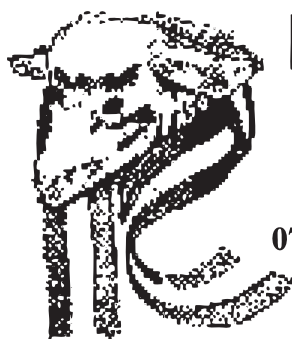
MUSICA DE MESTRE ANDREU TORRENS

Miquel Cabot

A totes aquelles persones que, bé perquè els agradi la música, bé perquè siguin descendents d'ell o per qualsevol altre motiu, tinguin papers de Mestre Andreu Torrens que parlin de música, ja siguin partitures, escrits, esborranys o qualsevol apunt que tenguí a veure amb la música, els demanariem per favor que es posin en contacte amb la CORAL SANTA MARIA DEL CAMÍ, carrer Llarg 106, Santa Maria, o al correu electrònic següent: coralstamariadelcami@hotmail.com o al telèfon 971-620220. És per fer una obra interessant per al nostre poble.

Vial principal, nau 2 Poligon Son Llaüt
07320 Santa Maria del Camí
Tels. 971 46 31 62 - 971 62 16 06
Fax 971 46 42 64
consport@consport.es

RUYCAL S.A.

Ca'n Andria, s/n
07320 Santa Maria del Camí
MALLORCA
Tel.: 971 14 02 50
Fax: 971 14 03 34

EL PARAIGUA I ELS SEUS ORÍGENS

Rafel Joan

Enguany que és un any plujós, res millor que fer una petita història del paraigua, del qual feim ús molt sovint i tal volta no sabem massa coses del seu origen. Però aquest no vol ser un treball rigorós de la seva història, sinó una narració sobre l'ús i l'evolució en el transcurs del temps.

El paraigua, o com deim els mallorquins es paraigo, és un estri per resguardar-se de la pluja que consisteix en una peça de tela subjecta a unes barnilles metàl·liques agafades a l'extrem d'un bastó i que permeten estendre-la fins a prendre la forma d'un casquet esfèric i plegar-la quan no és necessari el seu ús.

Aquest estri sembla tenir un origen molt remot i que en els seus principis no es diferenciava del para-sol o ombrel·la. Hi ha documentació que acredita que entre els antics xinesos, egipcis i assiris en feien ús els prínceps i sobirans d'aquell temps. En el manual de cerimònies Tchen-Li, escrit al segle XI abans de Crist, es descriu com col·locar l'objecte que cobreix l'emperador a les seves aparicions; l'objecte té vint-i-vuit barnilles arquejades i cobertes per una tela que estan subjectes a un pal de fusta.

Trobam el paraigua o para-sol als baix relleus descoberts a les ruïnes de Ninive i de Java, als frescos dels palaus i les tombes de Memfis i de Tebas, i també als vasos adornats amb pintures dels antics grecs i etruscs.

El disseny xinès arribà a Persia i els perses l'assimilaren a la seva civilització, en la qual anà perdent la seva primitiva forma de para-sol que li havia donat origen i fou la causa, podem dir que remota, de la introducció d'aquest estri a través de la Ruta de la Seda a Grècia i a Roma, i d'aquí a molts d'altres països. Els àrabs introduïren el seu ús a la península ibèrica més o manco com el coneixem a l'actualitat, però hi havia un problema important per fer-lo d'ús popular més enllà de la dificultat de la construcció: la seva imatge.

Els europeus, ja des de l'antiga Grècia, havien associat el para-sol (i el paraigua n'era molt semblant) al món femení. De fet existeix algun text d'Anacreont en el qual afirmava que el fet que un home usàs un paraigua per resguardar-se de la pluja era signe d'efeminament. De manera que les dones gregues, etrusques i romanes podien fer ús del para-sol per resguardar-se'n, però per als homes només la gruixada capa d'aigua era l'única defensa que tenien contra les inclemències del temps.

Fins a la segona meitat del segle XVI no fou conegut a França, importat d'Itàlia segons alguns autors i altres diuen que de la Xina. De França passà a Anglaterra a principis del segle

XVIII. Els anglesos consideraven afrancesats els que seguien la moda dels francesos; el primer home que va fer ús del paraigua pel carrers de Londres un dia de pluja va rebre tant mal tracte per part dels habitants d'aquella ciutat que bé es mereix que se citi el seu nom: era Jonas Hanway, nascut a Londres l'any 1712. Durant la seva joventut havia viatjat amb fins comercials per Rússia i Pèrsia i, havent observat a aquells països el bon servei que prestava als homes aquell aparell els dies de pluja, decidí usar-lo a Anglaterra.

Devers trenta anys tardà en generalitzar-se l'ús del paraigua a Anglaterra. En solien tenir els propietaris de posades i cafès per acompanyar els clients de la porta de l'establiment al carruatge i viceversa; també n'acostumaven a tenir a les cases particulars de la gent rica, però quan es va estendre el seu ús es deia que hi havia tres classes de persones: les que podien tenir un carruatge i no tenien necessitat de tenir paraigua, les que podien permetre's el luxe de tenir paraigua però no un carruatge i les que per ser pobres no en tenien ni l'un ni l'altre.

I com sempre ha succeït amb totes les innovacions, han generat controvèrsia. A Londres els conductors de carruatges de lloguer es declararen en contra de l'ús del paraigua perquè els semblà que arruïnaria el seu negoci.

El japonès foren els únics que feren ús del para-sol tant per resguardar-se dels raigs solars com de la pluja i la neu.

El paraigua de les regions septentrionals deriva directament del para-sol dels països tropicals, sembla ser importat de l'Àfrica i de les Índies pels navegants portuguesos.

La fabricació dels paraigües ha variat molt amb els temps. Devers l'any 1640 els paraigües fabricats a França tenien el mànec de fusta de palissandre, estanca-sang o roure, tenien una longitud d'un metro vint centímetres més o manco i les barnilles de balena de 80 centímetres; un paraigua pesava entre 1,5 i 2 quilos. La tela podia ser de pell, un teixit encerat, seda remullada d'oli o paper envernissat. Més tard es feu ús del gro de Tours i del gro de Nàpols. El gro era un teixit de seda que no brillava i tenia més cos que el tafetà. El paraigua totalment impermeable es deu al químic escocès Charles Macintosh, que presentà el seu primer model el 1823; només tenia un defecte: que emetia un desagradable olor a cautxú.

Devers l'any 1789 es confeccionaren amb teles de tafetà de color rosa, groc i verd poma i també en teles llises o de diversos colors. Després predominà el color vermell, el verd clar i el blau. Al voltants del 1825 s'adoptaren els colors

obscur: verd murta, castany i negre.

En aquells temps un paraigua costava entre 50 i 60 francs, una quantitat molt respectable, i com és natural no estava a l'abast de tothom, se'l considerava un moble de la família i es transmetia de generació en generació.

Una de les aplicacions més característiques del paraigua fou la que realitzà Barbén-Dubourg a finals del segle XVIII. En aquella època el parallamps, recentment inventat per Franklin, es posà molt en boga fins al punt que se'n feren de portàtils. Precisament el paraigua fou adaptat per a aquest ús posant-li a l'extremitat una barra de ferro que comunicava amb el paviment mitjançant un fil conductor. La persona que el duia el sostenia mitjançant un mànec de fusta aïlladora i es resguardava baix el pavelló de seda que constituïa el paraigua.

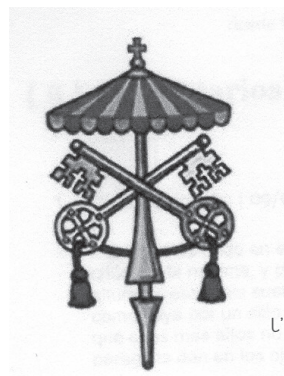
El mot paraigua per designar l'estri per resguardar-se de la pluja no era comú a Europa, ja que el que s'utilitzava era para-sol. Tant en castellà paraguas, com en català paraigua, com en francès parapluie o en italià paracqua, són d'etimologia evident, però la paraula per designar-lo en anglès és umbrella, que ve del llatí umbra que significa ombra.

De fet l'umbracullum (un gran para-sol), conegut a Itàlia vulgarment com l'"ombrellino", era utilitzat per donar ombra al Papa, un dels pocs homes que utilitzaren aquest estri a l'Europa medieval com a regalia i insígnia de l'autoritat papal i símbol de l'Església Catòlica Romana. El Papa Borgia Alexandre VI (1492-1503) fou el primer papa que va fer ús de l'umbracullum com a signe de poder temporal del papat; això succeïa quan duia a terme una sortida fora del Vaticà. Era al mateix temps l'escut d'armes del Vaticà quan la seu papal estava vacant durant el període de l'elecció d'un nou papa.

De manera que podem considerar el final del segle XVIII com el moment en què, ja en tota Europa, es considerà el paraigua com a objecte quotidià, com ve a demostrar-ho l'anunci comercial de l'empresa anglesa Kendall&Sons Ltd. de l'any 1756.

El para-sol usat per les senyores també com a paraigua, amb el temps i seguint la moda imperant, es va anar transformant poc a poc en l'ombrel·la i es convertí en un objecte d'art; al mateix temps va disminuir de pes, la tela es canvià de colors segons els gusts del moment: de seda blanca llisa, ratllada de colors diversos o brodada; també segons l'època els colors foren clars, obscurs o negre, o s'adornà amb blondes i medallons.

El paraigua com a tal es va anar perfeccionant successivament, i per un bon mètode de fabricació es va arribar a vendre a preus vertaderament assequibles

L'UMBRACULLUM PAPAL

ANUNCI DE LA
EMPRESA ANGLES
KENDALL & SONS LTD.

pràcticament per a tothom. El perfeccionament es va dur a terme en base a fer més petit i manejable el mànec; també sobre les barnilles, que es feren de metall i no de balena, les teles més impermeables i, sobretot, se'n millorà el pes i la grandària, ja que el paraigua, que a finals del segle XVIII pesava més o manco uns 1,5 quilos o 2, passà a tenir un pes aproximat d'uns 450 grams.

L'elegància i el bon gust anaren reemplaçant les formes antigues i grosseres del paraigua, i el preu, a causa de la seva fabricació en sèrie, davallà de 40 o 50 francs devers l'any 1816 a 10 o 11, que era el que costava a principis del segle XX. Avui en dia aquest estri està molt perfeccionat, el que fa que el seu ús sigui més còmode, ja que a mitjan segle passat aparegueren al nostre país els paraigües plegables, que aleshores poden arribar tenir només una llargària d'uns 20 centímetres i també una molt fàcil obertura gràcies als elàstics d'acer de les barnilles.

El paraigua ha tengut i té algunes representacions concretes a les cerimònies i actes de la religió catòlica, com l'umbracullum papal, com hem dit abans; el paraigua de combregar, de grans dimensions i de tela preciosa, que es duia com a dosser o pal·li baix del qual es portava el Santíssim Sagrament o viàtic; o el paraigua de La Seu, conopeu insígnia basilical semblant a un gran paraigua cònic, de seda, format per peces triangulars grogues i vermelles, que es duu a les processons a les quals assisteix el capítol de la basílica catedral.

Com podem veure aquest estri, que se'ns fa tant necessari el dies que plou, no ha variat massa en la primitiva forma que tenia, però sí el seu ús, que ha millorat molt en comoditat a través dels temps.

Bibliografia: Enciclopèdia Espasa.- Diccionari Alcover.- Historia del paraguas. Enzo Melino. - El paraguas, un accesorio cargado història.

gloses

AIXÒ ÉS AMOR

R. Estarellas

Si ets ferida, no sent dolor;
no em piques si tens espines;
dubt si tu m'estimes.
Per tu sent un excés d'amor.

No em molestes si ets vent,
ni em banyes si ets pluja.
El teu gemec el meu cor afluixa,
compartint el sofriment.

Sempre estàs en el meu pensament,
tant de dia com de nit,
el meu cor per tu ha sentit
aquest mal d'enamorament.

No només per l'hermosura,
sinó la manera de ser.
Aquell que estima de ver,
l'amor sempre perdura.

Si això és malaltia
tothom la tendria que tenir
i s'acabaria el sofrir
i es viuria amb més alegria.

S'acabaria la violència,
la lluita i el rancor,
perquè de l'arbre de l'amor
el seu fruit és la paciència.

FITES PER RECORDAR

"Quan les veus s'uneixen els cors bateguen junts"

M. Cabot

"POBLE QUE CANTA, MAI MORIRÀ"

Jo voldria que cada al·lot o cada nina del nostre país
estimàs els seus llinatges com el seu tresor, i demanàs
a qualche persona entesa que li expliqui què volen dir.
I sobretot m'agradaria que perdessin el costum de dir
"apellido". En la nostra llengua s'ha de dir "llinatge",
ja direm apellido en parlar en castellà.

La intel·ligència es desenvolupa amb l'estudi,
el cos amb la pràctica de l'esport i
l'esperit amb l'art de la música cantant a Déu i a la natura.
Així es creix i es forma integralment la persona.

A COANEGRA

Joan de Son Credo

Sa revista Coanegra
du ses notícies calentes,
també en du de dolentes
a posta és en blanc i negre.

Sa revista Coanegra
tot lo dia ens predica,
amb això sembla a sa sogra
que tot lo dia critica.

Sa revista Coanegra
té un equip de redactors,
però seria ben magra
sense col·laboradors.

Sa revista Coanegra
està molt ben redactada,
podria estar orquestada
amb música d'en Gori Negre.

Sa revista Coanegra
està amb gust editada,
la duen tan encertada
que puja com es vi negre.

MOIXOTS

Santamariers i santamarieres,
que no es noti que fa fred,
que amb rom cremat es cos encalentirem,
i per sa colla des moixots brindarem.

Perquè vàrem ser sa colla més marxosa
perquè de colla, només en guanya una,
i recordau que sa colla vençuda,
no se'n du cap fortuna.

Sa fortuna la tenim noltros,
que som qui guarda es pregó
no trobau que fa colló,
vltros escoltar i noltros explicar-ho?

no sabem si volem fer pregó,
o si tenim ganes de pregar
però ara, que vos tenim escoltant,
aprofitar i dues coses demanar:

A sa batllessa, li demanam, sa primera,
que per cap d'any torni sonar sa campana,
que aquesta d'enguany sonava magra,
no pareixia que fos sa mateixa.

No és que vulguem empenyar,
però allò era una cosa estimada,
veure com sa nostra batllessa contava
i sa campana feia sonar.

Sa segona, li demanam per animar
i donar molts d'anys a n'els Tonis;
aixecau es rom cremat per brindar,
molts d'anys i felix Sant Antoni.

No penseu que aquesta era sa darrera;
encara vos volíem recordar,
a sa gent que no va participar,
noltros som sa colla que va guanyar!

FRAGMENT DE L'"ODA A LA PÀTRIA"; adaptada al mallorquí:
De BC Aribau:

En mallorquí sonà el meu primer vagit,
quan del mugró matern la dolça llet bevia;
en mallorquí al Senyor pregava cada dia
i cànctics mallorquins somiava cada nit.

Si quan me trob sol, parl amb mon esperit,
en mallorquí li parl, que llengua altra no sent,
i ma boca llavors no sap mentir ni ment
puix surten més raons del centre de mon pit.

Tardor 2006

ETIMOLOGIA I RELACIÓ MULTILINGÜE DELS NOMS PROPIS TRADICIONALS DE MALLORCA: MIQUEL

R. J.

Nom propi hebreu de l'Antic Testament, compost pel pronom *my* "qui", l'adverbi *ka* "com" i l'element diví *El* "Déu", el seu significat és "qui com Déu".

L'àngel Miquel el trobam quatre vegades a les Sagrades Escripures, dues en *el Llibre de Daniel*, que el presenta com un dels principals "prínceps" i protector del poble elegit, el poble jueu. És citat al Nou Testament a *l'Epístola de Sant Judes*, que és la que l'anomena com arcàngel i descriu la seva lluita amb Satanàs per la possessió del cos de Moisès. *L'Apocalipsi* també fa menció del combat de Miquel i el seus àngels amb el drac i els àngels caiguts. Miquel se'ns presenta com l'executor de la victòria del Messies; Satanàs es expulsat del cel i cau a la terra, on li serà permès temporalment lluitar contra els que donin testimoni de Jesucrist.

Entre el jueus l'arcàngel comptava amb una gran veneració, que molt ràpidament va quallar entre els cristians. El segle IV es pot dir que el seu culte estava definitivament establert. Un centre important de la seva irradiació fou la famosa abadia normanda del Mont Saint Michel, fundada l'any 709.

És natural que molts de països hagin invocat l'àngel lluitador com el seu patró, que la iconografia presenta com un guerrer. Els seus atributs són: una bandera amb una creu; unes balances; alat, amb casc, escut i espasa de foc; foragitant Satanàs; traspasant un drac amb la llança.

Miquel és un dels nostres noms de persona preferits per la gent des del Renaixement, ja era usual en temps de la Conquesta. És també un dels noms més populars a la majoria de països d'Europa: en llatí Michael; en els idiomes moderns, en alemany Michael, anglès Michael i Michel, en basc Mikel, en castellà i portuguès Miguel, en francès Michel, en italià Michele, en rus Mijail, en occità Miguèl i en turc Mikael.

Amb aquest nom trobam:

Miquel de Aozaraza. Prevere i màrtir, va néixer a Oñate (Guipúscoa) l'any 1598. Ingressà a l'Ordre de Predicadors

Sant Miquel
Fragment
del retaule
de Santa
Eulàlia, de
Bernat
Martorell
(MAC)
(AGE-
ECSA)

i s'ordenà prevere. Partint cap a Filipines el 1634 essent destinat a Batáan per dur terme el seu ministeri. El 1636 passà al Japó, però fou apressat a les illes Lequio i conduït en gàbia al tribunal de Nagasaki, on fou exposat a l'escarni públic i decapitat el 29 de setembre del 1637. Canonitzat el 18 d'octubre de 1987.

Miquel Kozaki mr. Japonès, d'ofici infermer a l'hospital del franciscans i era a més catequista. Era terciari de Sant Francesc. Arrestat amb els missioners i amb seu fill de 15 anys Sant Tomàs de Kozaki i altres cristians foren comdemnats a mort, conduïts a Nagasaki, on foren crucificats el 6 de febrer del 1697. Canonitzat el 8 de juny del 1862.

Miquel de Petra. Miquel Ribot Serra (Petra 1741 – Palma 1803) Religios i arquitecte. Nebot de Juníper Serra, professa el 1757 com a caputxi i s'ordenà prevere. Estudià filosofia, matemàtiques, teologia i dibuix. Fou professor a l'escola establerta per la Sociedad Econòmica de Amigos del Pais i després, a la Universitat Literària de Mallorca, desenvolupà la seva activitat arquitectònica en l'àmbit religiós. Projectà el baptisteri de La Seu de Mallorca (1790-1794). Li són atribuïts els plànols de l'església del Monestir de La Real. Coneixedor de l'obra de Vitruvi, de Vignola i de Serlio, seguí els plantejaments de l'arquitectura clàssica i renaixentista en un intent de la ruptura de les formes barroques. Li són atribuïts el mapes d'Eivissa, Formentera i Menorca. Fou col·laborador del Cardenal Despuig en la confecció del seu mapa de Mallorca (1785).

Miquel dels Sants Oliver Tolrà (Campanet 1864 – Barcelona 1920) Escriptor i periodista. Fill del periodista Juan Oliver Sabrafin. Es llicencià en dret a Barcelona (1892). De molt jove començà a col·laborar en diverses publicacions mallorquines. S'incorporà a la Renaixença i fou influït per Josep Maria Quadrado, Josep Lluís Pons i Gallarza i Marià Aguiló. Col·laborà als diaris La Opinión, La Almudaina i moltes altres publicacions. El 1898 inicià una campanya a favor del regionalisme. El 1907 fou un dels fundadors de l'Institut d'Estudis Catalans. És autor de diverses obres d'història sobre Mallorca, com Mallorca durante la primera revolució (1808-1814) o La herencia de Rousseau (1919). La seva obra i biografia han estat estudiades per Joan Lluís Marfany, Damià Pons i Gregori Mir.

Miquela

Nom propi de dona que té les mateixes arrels que l'antropònim Miquel i que a certes localitats de Mallorca té una implantació notable. A França és un nom molt popular i corrent entre la població femenina en la forma Michele.

Miquelina Metelli. Natural de Pésaro (Itàlia), va néixer l'any 1300 al si d'una família acomodada, que la casà amb un jove de la família Malatesta quan era just una adolescent; quedà viuda molt jove, va conèixer una terciària anomenada Soriana que la impulsà a dur una vida molt més religiosa, es va fer terciària franciscana i es va dedicar completament a obres de religió i caritat, donant als pobres el seus béns. Viatjà a Terra Santa on va tenir unes fortes experiències religioses. Una vegada retornada a Pésaro va haver de viure de caritat, ja que havia donat tots els seus béns als pobres. Morí en crèdit de santedat el 19 de juny del 1356, confirmat el seu culte el 24 de abril del 1737.

Micaela Desmaieseres López de Dicastillo y Olmeda. Il·lustre dama espanyola, coneguda en religió amb el nom de Mare Sagrament, fundadora i superiora general de les Religioses Adoratius Esclaves del Santíssim Sagrament i de la Caritat i dels Col·legis de Desemparats. Fundà a Madrid les juntes de socors a domicili i una institució per ajudar i defensar l'honor de les dones desemparades. Va morir del còlera l'any 1865 a València, on havia anat per ajudar les Adoratius d'aquella ciutat. Havia nascut l'any 1809. Fou beatificada l'any 1934. La seva festa es el 15 de juny.

Fonts: Todos los santos.- Jose Repetto.- El Gran Libro de los nombres.- Diccionario de los nombres de persona.- Jordi Bas i Vidal.

còmic

Jaume Martí >>><http://miontedon.blogspot.com>

GATO SALIENDO DE UNA BOLSA Y OTRAS OBSERVACIONES (La Cúpula)

El que narra aquest còmic són coses reals com la vida mateixa, coses que fa qualsevol moix i que de vegades no entenem. Amb aquesta obra Jeffrey Brown ens fa un estudi de la conducta dels moixos, uns mamífers que anomenam domèstics però que tenen un comportament habitualment estrany i poc sociable. L'autor no ha pogut evitar realitzar un còmic que parli d'ells, això sí, amb el seu estil tan característic i simplificat, que en realitat fa que el lector identifiqui Misty (nom del moix) amb al seu propi moix.

El còmic agradarà molt a amos de moixos, doncs, a una persona que no convisqui amb aquests animals, li pot costar un poc entendre aquest entranyable llibre. És un recull d'anècdotes que, qui conegui aquests animals, hi veurà identificades moltes situacions ja viscudes per ells.

THE PUNISHER - 8 LAS VIUDAS (Editorial Panini)

L'extraordinari treball de Garth Ennis en Punisher cada dia que passa és més inqüestionable.

Estam en uns moments en què cada nova historia de Garth Ennis sobre el personatge és millor que les anteriors, es fa difícil veure fins on pot arribar... La història en si enllaça amb els assassinats, per part de Castle, de la plana major dels caps mafiosos. Eliminats aquests, són les seves vídues les que intentaran venjar les morts dels seus fills, esposos, germans i altres parents. El seu pla és senzill: atreure'l a un parany del qual no pot escapar. Cinc dones relacionades per una tragèdia.

D'altra banda, una altra dona encara més desgraciada decideix fer l'inconcebible: ajudar el justicier venjador.

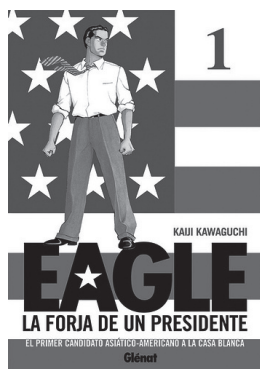
Ennis amb aquesta història aconsegueix atrapar el lector talment com si es tractàs d'una pel·lícula, un guió amb una acció tràgica que ja desitjarien moltes de les actuals productores del setè art.

ELEGÍA ROJA (Editorial Ponent Mon)

Elegía Roja no és un còmic per a tots els públics, és un còmic per a aquells lectors que busquen el que no li oferixen tots els altres. És una bellíssima obra, delicada i insinuant, d'una sensibilitat exquisita i, com ja ens té habitualment acostumats, esplèndidament editada per PONENT MON. Volum autoconclusiu d'històries curtes. La història que dona nom al tom i que n'ocupa la major part, Red Colored Elegy, se centra en les vides d'una jove parella, Ichiro i Sachiko, que aspiren a una vida una mica millor, que passen el temps lliure bevent, fumant, somiant i dormint, de vegades junts i de vegades amb uns altres. El tom inclou altres cinc històries que tracten temes com la relació entre Japó i els Estats Units (de forma alegòrica) o contes de fades, així com històries realistes.

És una obra realitzada a principis dels anys setanta que representa perfectament la inquietud dels autors japonesos cap a la cultura occidental.

EAGLE, LA FORJA DE UN PRESIDENTE (Editorial Glénat)

Aquest seinen va ser publicat originalment entre els anys 1997 i 2001 en la Big Spirit de l'editorial Shogakukan, acumulant cinc toms recopilatoris.

L'autor és conegut en el nostre país per Araragi Express, publicat en el 2002. Eagle està ambientat en les eleccions presidencials dels Estats Units del 2000. Alguns dels personatges són totalment originals, com el senador Kenneth Yamaoka, i el protagonista, el periodista japonès Takashi Jo.

Eagle és una intel·ligentíssima novel·la gràfica de ficció política. El seu protagonista, Kenneth Yamaoka, un senador asiàtic-americà que decideix participar en la carrera presidencial pel partit Demòcrata en les eleccions del 2000 als Estats Units, guarda una sorprenent semblança amb Barack Obama. És un manga apassionant carregat d'intriga política, ambició i foscs secrets familiars que atrapa des de la primera pàgina. Aquesta apassionant utopia, convertida en realitat en l'actualitat, ens situa a l'any 2000, i per primera vegada en la història de la Casa Blanca un candidat asiàtic-americà es presenta a les eleccions per triar al 43è president dels Estats Units.

SOLER
ADAPTACIÓ I DIBUIX:
JAUME MARTÍ

SOLER I LA SEVA BANDA CADA
DIA QUE PASSAVA ES TROBAVEN MES
ACORRALATS PER LES TROPESES
DEL GOVERNADOR.

DURANT MOLT TEMPS LES
LLUITES VAN SER CONSTANTS, EREN
LLUITES AFERRISSADES I SENSE
PIETAT PER CAP DELS DOS BÀNDOLS.

DESPRES D'UNA EMBOSCADA, LA PITJOR PART VA SER PER ALS
BANDOLERS, MOLTS VAN MORIR, UN ALTRES VAN SER CAPTURATS
I EMPRESONATS.

ES COMUNICA QUE AVUI
S'HA DONAT CAPTURA I
MORT A SOLER I LA SEVA
BANDA AL COMPLET...

esports

RESULTATS FUTBOL CD SANTA MARIA DES DE DIA 08/12 AL 18/01.

JOB

Segona Regional

Santa Maria – Lloret	2 – 1
Rtvo. La Victòria – Santa Maria	4 – 1
Santa Maria – Collerense B	1 – 3
F.Base Santayi – Santa Maria	2 – 1

Juvenils 1ª Regional Grup B

Santa Maria – La Unión	1 – 0
Pla de na Tesa – Santa Maria	4 – 2
Santa Maria – Sineu	3 – 4
San Cayetano – Santa Maria	3 – 0
Santa Maria – Son Roca	3 – 0

Futbol 11 Femeni grup B

Algaida – Santa Maria	5 – 3
-----------------------	-------

Cadets 2ª Regional, grup C

Santa Maria – Rotlet Molinar	3 – 3
Soledad – Santa Maria	1 – 3
Santa Maria – Son Roca	2 – 1

Infantils 2ª regional, grup B

Sp. Sant Marçal – Santa Maria	2 – 1
-------------------------------	-------

Santa Maria – Llosetense	5 – 1
Genova – Santa Maria	2 – 0

Alevins futbol 7 Grup B

Santa Maria – Juv. Ca'n Picafort	0 – 5
A.Llubi – Santa Maria	0 – 2
Santa Maria – Juv. Bunyola	1 – 5
Santa Maria – Llosetense	6 – 0

Benjamí futbol 8 grup C

Santa Maria – Poblense	1 – 2
Santa Maria – Arenal	0 – 2

RESULTATS FUTBOL CD SANTA MARIA AT. DES DE DIA 08/12 AL 18/01

JOB

Tercera regional, grup A

Los Copihues – Santa Maria At.	0 – 2
Santa Maria At – San Cayetano	4 – 2
Sa Coma – Santa Maria At	3 – 3
Santa Maria At. At. Albiceleste	2 – 4

Alevins futbol 7, grup C

Ses Salines – Santa Maria At.	6 – 1
Barracar – Santa Maria At.	5 – 2

cuina

ARRÒS DE MARJAL ESTIL POBLER

Ingredients (4 racions)

400 grams de camaïot

4 trinxes de xulla de la ventresca

2 tomàtiques de ramellet

2 porros

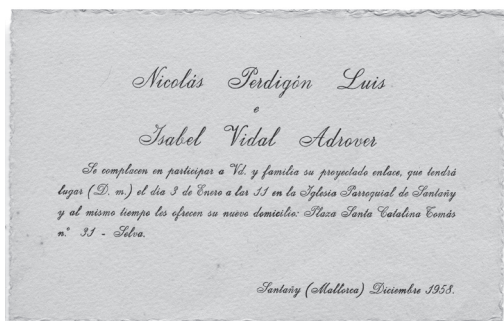
1 ceba

12 patates mitjanceres

oli d'oliva, sal, pebre bo, pebre vermell, arròs bomba (millor si és de Sa Pobla)

Elaboració

Dins d'una olla de test amb aigua freda, hi posarem el camaïot, la xulla, les tomàtiques, els porros, les patates i un raig d'oli. Posarem l'olla al foc fins que tot sigui cuit. A continuació traurem de l'olla totes les parts sòlides, que seran la darrerria o segon plat. Seguidament afegirem al brou que ha quedat verdures del temps: pèsols, mongeta verda, carxofa...; després de fer bullir cinc minuts la verdura, hi tirarem l'arròs deixant-lo que bulli fins que estigui fet i..., a servir a la taula.

NICOLÀS PERDIGÓN LUIS I ISABEL VIDAL I ADROVER CELEBREN LES SEVES NOCES D'OR.

Cristina Perdigón

Dia 3 de gener vaig tenir la sort d'assistir a les noces d'or dels meus padrins. Dic sort perquè avui en dia compartir gairebé tota una vida plegats és molt difícil. Així, doncs, vaig aprofitar aquest esdeveniment per conèixer un poc més la vida dels meus padrins i demanar-los com havien arribat fins aquí. El meu padri em va contar il·lusionat la seva història:

“Dia 15 de març del 1955 vaig arribar a Mallorca per equivocació, ja que la meva destinació havia de ser Las Palma i no Palma, però a Madrid es varen errar, ja que en aquella època era molt freqüent confondre les Illes Balears amb les Illes Canàries.

En aquella època viatjar era una cosa de privilegiats, la gent es casava al mateix poble o als pobles propers, on la gent podia desplaçar-se en bicicleta; per això l'única novetat per a les joves dels pobles de l'illa era l'arribada dels guàrdies civils joves i fadrins...

La meva primera destinació va ser Porto Petro. Vaig arribar a Santanyí en tren el dematí, i fins l'horabaixa no vaig poder arribar a Porto Petro, perquè l'única combinació que hi havia era una agència de paqueteria, i havia d'esperar que anés a fer l'entrega. Instal·lat en aquesta localitat, em vaig comprar la meva primera bicicleta, que em va costar 1.000 pessetes, però era l'únic mitjà de transport per poder desplaçar-se als pobles veïns. D'aquesta manera vaig conèixer la meva dona,

que tenia quasi 19 anys, jo en tenia 23. Ens vàrem casar dia 3 de gener del 1959 i ens anàrem a viure a Selva, ja que allà teníem casa i a Porto Petro havia de pagar un lloguer de 100 pessetes, que era una quantitat considerable tenint en compte que jo cobrava 630 pessetes!

A Selva va néixer el nostre primer fill, n'Alejandro, que ara té 47 anys. De Selva em varen enviar a Sóller per motius d'ascens, però jo vaig demanar que em destinessin a Santa Maria, on vaig arribar el 12 d'abril del 1962. Aquí varen néixer els nostres fills Maribel (1964) i Nicolàs (1968), però després d'haver passat vuit anys de comandant a Santa Maria, em varen enviar a Palma.

Les meves següents destinacions varen ser l'illa de Gomera, Fuerteventura i Las Palmas, on va néixer el nostre fill menor, en Juan Antonio (1977); després vaig tornar a Mallorca (a Artà) i després a l'aeroport de Palma. Per motius d'un altre ascens, vaig haver d'anar a l'Acadèmia de la Guàrdia Civil, a Baeza, després a Terol i Tenerife. Finalment vaig passar a la reserva i ens vàrem instal·lar a Santa Maria, a una casa que la meva dona havia comprat durant la meva estància a Canàries. Des que ens havíem anat del poble la nostra il·lusió era tornar a Santa Maria i, des d'aleshores, vivim aquí.

Actualment tenim quatre fills i quatre néts, per la qual cosa el creixement de població per part nostra és zero, esper que algun dia sigui positiu!!”.

metereologia

M. Cabot

ESTACIÓ METEOROLÒGICA SANTA MARIA DEL CAMÍ

SON BORREÓ

b-269-A

DESEMBRE 2008

temperatures, evaporació, humitat, pluges, comentaris

dia	a 8 h.	M	m	lect	ev	evapor.	humitat	pluges				meteors	comentari a les 8 hores solars
								m	h	v	mm		
1	10,0	13,8	3,5	16,8	1,2	88-70-80							fora sol, nigula, vent de llevant
2	8,0	14,0	1,4	18,0	2,5	86-49-73		o	o	o	20,0	plou,	fora sol, niguls grisos a p., vent de llebeig
3	9,1	13,0	1,7	2,5	2,2	88-62-83				o	0,7		tot tapat, vent de llebeig, sol estones.
4	11,6	15,8	3,1	4,7	1,5	86-49-69						rosada	solellet, niguls a n. vent de mestral
5	16,2	22,1	5,2	7,2	2,7	73-42-58						rosada	solellet, niguls negres grossos
6	12,1	19,0	9,0	9,9	1,7	78-43-62						torrent	solellet, vent en calma, niguls prims a t.
7	15,0	16,6	8,8	11,6	1,0	83-37-72						torrent	solellet, ceñ ras, a m. niguls, vent mestral
8	12,2	18,0	8,0	12,6	0,4	82-58-80						torrent	tot u, boira alta, vent llevant, fora sol
9	11,8	14,3	10,8	13,0	3,0	82-80-82		o	o	o	37,5	tempesta	tot tapat, plou, vent en calma
10	6,3	13,4	6,0	13,8	0,8	83-60-78		o	o	o	49,0	pluja, torrent	tot tapat, plou, vent flux de t.
des	112,3	160,0	57,5	110,1	17,0						107,2		
11	8,0	11,5	1,0	14,5	3,0	88-49-68						rosada	solellet, niguls, ventet de n.
12	13,0	13,6	7,9	17,5	0,5	87-49-64						rosada	fora sol, niguls grossos grisos, v de llebeig
13	12,1	13,9	5,1	17,9	0,4	86-56-78						torrent	solellet, niguls a t., ventet de llevant
14	9,1	15,0	2,7	18,0	0,6	83-44-77			o	o	7,3	passa torrent	fora sol, niguls grisos grossos, vent de t.
15	6,0	11,5	1,1	0,6	0,3	84-50-84						torrent	tot tapat, fora sol, vent en calma
16	7,3	8,0	2,6	0,9	0,7	85-79-85		o		o	25,1	torrent	tot u, lou. fora sol, vent de llevant
17	8,1	10,9	8,0	1,6	0,5	88-73-80						torrent	tot u, niguls grissos, vent en calma, forasol
18	13,3	14,1	5,0	2,1	1,9	84-53-58						torrent	solellet, niguls blancs a t., vent de mestral
19	12,9	16,0	3,9	4,0	1,5	85-45-55						torrent	solellet, a t. niguls blancs, vent de t.
20	14,0	17,2	3,4	5,5	1,7	86-38-54						torrent	bon sol, niguls baixos, vent mestral
des	103,8	131,7	40,7	82,6	11,1						32,4		
21	11,0	17,5	2,6	7,2	1,7	86-36-67						totrent, rosad, bon sol, cel ras,	
22	10,2	12,0	3,2	8,9	1,2	84-49-75						torrent, boira	solellet, cel ras, vent en calma
23	12,1	16,5	1,5	10,1	1,0	88-43-66						torrent, rosada	cel ras, ventet de llebeig, solellet
24	12,4	16,0	4,7	11,1	1,2	85-59-59						torrent, rosada	niguls negres a t. vent de t.
25	11,2	13,9	6,3	12,3	1,2	83-56-60						torrent,	niguls negres a m. vent llebeig,
26	7,9	14,0	5,0	13,5	0,4	85-56-78						torrent	tot tapat, fora sol, vent de llevant
27	12,0	13,3	3,4	13,9	1,2	88-41-69				o	2,0	torrent	solellet, niguls baixos, vent en calma
28	11,0	14,0	6,5	15,1	1,7	85-38-85		o			0,1	torrent	niguls, fora sol, vent fort de llevant
29	12,2	13,9	4,6	16,8	1,2	87-49-62							solellet, cel ras, ventet de llevant
30	13,0	15,0	8,1	18,0	0,7	85-49-65							solellet, niguls grossos a t, vent de mestral
31	12,3	15,4	5,6	0,7	2,2	85-52-69						rosada	solellet, a m. niguls blancs, mestral flux
des	125,3	161,5	51,5	127,6	13,7						2,1		
mes	341,4	453,2	149,7	320,3	41,8						142,0		

RESUM:

Mitja de les màximes	14,6	Màxima pluja en un dia	49,0
Mitja de les mínimes	4,8	Dies de pluja	8,0
Màxima del mes	22,1 el 5	Dies de neu	0,0
Mitja mensual a 8 h.s.	11,0	Dies de calabruix	0,0
Mínima del mes	0,6 el 21	Dies de tempesta	1,0
Oscil·lació màxima	19,2 el 1	Dies de boira	0,0
evaporació mitja diària	1,3	Dies de rosada	8,0
total pluges del mes	142	Dies de gelada	0,0
		Dies torrenst passat (Coane	19,0

Control efectuat per Miquel Cabot Parreets
Lloc de control: Son Borreó, Santa Maria
Coordenades UTM.X480,0 kms Y 3391,7 kms
Z-160 Latitud 30° 40,5,5°. Longitud 2°,46,8'E

Aliments de la nostra Terra

**mos
se
ga'ls!**

GOVERN
de les ILLES
BALEARS

www.illesbalears.cat

Conselleria de
Comerç, Indústria
i Energia

